

Jó Pajtás

2019. V. 9.

73. évf., 16. szám

Bácskertes népzenei

Mit (nem) tudsz az Európai Unióról?

Mese a szeretet és a trapitizés erejéről

Örömet hoztunk a nyerteseknek

Mint az a 2. oldalon látható felvételekről „leolvasható”, ezúttal is sikerült ünnep előtti örömet hoznunk azoknak az olvasóinknak, akik tavaszi-húsvéti nyereményjátékunk legszerencsésebbejének bizonyultak.

Legértékesebb nyereménnyel az óbecsei **Lapis Dávidot**, a Sever Đurkić iskola hetedikét és az adai **Gordos Áront**, a Cseh Károly iskola hatodikosát üdvöztettük meg. Már az ajándékkézbesítéssel is sikerült meglepnünk mindkettőjüket, különösen Áront, aki nem tudott a nyereményéről, hisz iskolájukban csak pénteken vehetik kézbe a Jó Pajtást. Mi egy nappal korábban, a tavaszi szünidő előtti csütörtökön érkezünk.

Ezek vagyunk mi, severesek! – mondta Sanja Biro, az óbecsei Sever Đurkić iskola igazgatója a 250 kézfejet ábrázoló gyermekrajzpannó előtt, ami az iskola logójául fog szolgálni

Mindketten Huawei T37-es tabletet kaptak. Dávidnak különösen fontos lesz ez az eszköz, hiszen eddig édesanyja laptopját kérte kölcsön, ha szüksége volt bármilyen elektronikus kommunikációs eszközre, például prezentáció készítésre. Dávid mellett, hogy kifejezetten kedveli a természettudományi tárgyakat, és sportol, az óbecsei gimnáziumban kívánja folytatni tanulmányait. Áron remélhetőleg meggyógyult a tavaszi szünidőben, ugyanis találkozásunkkor még igencsak bajlódott kibicsaklott lábával. Van ugyan számítógépe, mint egyébként három fiútestvérének is, a tabletet viszont telefonként tudja hasznosítani. Legalábbis ez volt az elsődleges terve a kiváló kézilabdázó és eredményes hatodikos tanulóknak, aki matematikából is anyanyelvűl versenyeken is többször bizonyította tehetségét.

Nyereményátadó körútunkon gyorsan megállapítottuk, hogy minden tárgyi ajándék jó kezekbe került. Ám a sorsolás szinte hihetetlenül az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulóinak kedvezett: a tíz ajándékból három náluk végzett. Dávidon kívül **Ördög Kornélia** harmadik, és **Brada Lúcia** nyegedik osztályos tanulóira is

rámosolygott a szerencse. Ők előfizetést, illetve könyvet nyertek. A három tanuló sikeréhez gratulálva az iskola tantestülete is megmozdult, **Sanja Biro** igazgatónk alkalmi ajándékot adott át a tanulóknak, ugyanis rendkívül fontosnak tartja a tehetségekre való odafigyelést. Bemutatta a szépen felújított iskolát – melyet a nyári szünidőben tovább korszerűsítene –, munkatársait, mindazt, amivel a tanintézmény büszkélkedhet, így mi is meggyőződünk, hogy egy pozitív energiától fűtött iskola a Sever Đurkić.

Pacséron **Pirmajer Róberttel** madarat lehetett volna fogatni, amikor betoppantunk családi házába az éppen megnyert számítógépes tasztatúrával. A szembetegséggel küszködő hetedik nagy kedvelője a számítógépnek, öröme határtalan volt. A másik tasztatúrát a tiszakálmánfalvi hatodikos **Tamás Hermina** nyerte meg, reméljük, ő is hasznosítani tudja.

Számítógépes rajzceruzával az ötödikes bácsföldvári **Cseh Noémit** és a hatodikos topolyai **Suvák Dávidot** (Csáki Lajos iskola) leptük meg. Könyvajándékaink is jó kezekbe kerültek: a már említett Brada Lúcia és a bácsfeketehegyi **Farkas Mihály** egyaránt kedvelik az olvasást, sőt Mihály elárulta: nem először nyer a Jó Pajtástól könyvet, és azt is féltve őrzi. Fél tanévre szóló Jó Pajtás-előfizetést nyert a már említett **Ördög Kornélia** mellett a temerini **Gero Zétény**, aki immár harmadik tanévben előfizetője lapunknak, pedig még csak ötödikes. Hornyik Mária tanítónőnél ugyanis harmadikos korukban is előfizethettek az újságra, és osztálya él is ezzel a lehetőséggel a mai napig. Zétény szeret olvasni, de a matematika is a kedvencei közé tartozik. Mint legtöbb megkérdezett nyertesünk, ő is a vicceket olvassa el először a friss Jó Pajtásban, majd következhet a többi tartalom.

Nagy Magdolna

Csorba Béla

A tök meg a szilva

Péter nevelgetett egy szilvafát,
Pali meg egy nagy sütőtököt,
ám Pali is szerette a szilvát,
sokkal jobban, mint Péter a tököt,
így hát nem tudtak cserélni
(de legalább van miről mesélni).
Pali hát nagy tetre szánta el magát,
megmászta éjjel a szomszéd szilvafát
(már csak ilyen az emberi mohóság),
súlyától vesztere lehasadt az ág,
fájó vállal ám teli kosárral távozott,
ott hagyva ágat s kárt amit okozott.
Másnap ezt látván dült-fült Péter,
orra lógott, lett vagy ötven centiméter:
hova legyen, ugyan mit csináljon
szaladjon vagy rendőrért kiáltson?
Tanúja nincs, hát bosszút esküdött
s kiszemelte magának a tököt.
Alig várta már az októberi dért
átlépett a mezsgyén gyorsan a tökért,
és helyébe, mint szélfúttá tárgyat
leszúrta a fonnyadt szilvaágat.
Most aztán Pali nézett egy nagyot,
hogy napokig szólalni se tudott,
de aztán mégiscsak rászánta magát,
mert megérezte a süllő tök szagát.
„Szomszédom, Péter, követelem önön,
indájáról, mondja, hová tűnt tököm?”
„Fel vagyok háborodva én is, kedves Pali,
az ilyen gazembert fel kell akasztani!
Nem elég, hogy ellopta magától a tököt,
szilvámval a pimasz a kend kertjébe szökött;
nem találtam még meg a bocskora nyomát,
de másként ugyan hogy nőtt
a tökindán faág?”

ZABHEGYEZŐ

Ki vagy te, Európa?

Gyerekkoromban sehogyan sem fért a fejembe (sok egyéb mellett) az sem, hogyan lehetséges, hogy míg legjobb tudomásom szerint Európában élek, a híradóban mégis egy másik Európáról beszélnek. Egy olyan Európáról, amelynek én szerbiai, vajdasági gyerekként nem vagyok része, miközben a kontinens közepén élek. Ki, ha én nem? Igazságtalannak éreztem ezt a különbségtételt, azután képzeletben átrajzoltam Európa határait, és magamat valamilyen homályos, sehová sem tartozó vidékre helyeztem. Miért is van két Európa?

Az első egy földrész, földrajzi fogalom, míg a másik az Európai Unió (EU), amely a kontinens egyes országainak szoros szövetsége. Az első természetes, a második politikai/társadalmi képződmény. A középkorban, amikor a törökök hódításai veszélyeztetni kezdték

a nyugati keresztény királyságokat, alakult ki először az az egységes Európa-gondolat, amely már nem földrészként, hanem a közös kultúra, vallás által egybetartozóként tekintett rá. Az Unió születésére azonban a huszadik század közepéig kellett várni.

Az EU-ra azt szokták mondani, hogy elitklub. Odatartozni kiváltságokkal és kötelezettségekkel is jár. Amely ország ezeket nem tudja teljesíteni (vagy nem akarja), nem csatlakozhat. És ugyan lehet kritizálni, szeretni és nem szeretni ezt a sokszínű építményt, mégsem szabad jelentőségét figyelmen kívül hagyni.

Május 9-e Európa napja. Remek apropó arra, hogy mindenki elképzelje a sajátját. Esetleg egy olyat, amelynek a kellős közepén élő gyerekek számára is egyértelmű: odatartoznak.

Herédi Károly

Egy kivételes énekkettős Péterréről

Idén is igen jól szerepeltek a péterréveiek a Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőn. Arany minősítést érdemelt ki a Pintyőke énekcsoport és a **Bovánovics Emília–Györe Réka** kettős.

A lányokat iskolájukban, a péterrévei Samu Mihály iskolában kerestük fel, a tanárban a nagy asztalnál foglaltunk helyet. Mindketten ötödikesek. Hozták a szép ruháikat, hogy a Jó Pajtás részére szép képet készíthessünk. Réka még azt is elmondta, hogyan sikerült a kerékpár kormányára téve elhozni a népviselet tartozékait: a szoknyát, alszoknyákat, blúzt, kötényt.

Arról beszélgetünk, mikor szerették meg az éneklést, milyen érzés ilyen szép eredményt elérni...

Réka: Anyukám, Györe Ágnes népdal- és néptáncoktató szeretettette meg velem az éneklést, táncolást, és a jelenlegi énektanáraink, Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs. Az úgy volt, hogy amikor Anikó hallotta, hogy milyen szépen énekelünk, mondta, hogy énekeljünk mi duóban. Hát így kezdődött. A versenyen egy csokorra való szlavóniai népdalt, összesen négyet énekeltek Emíliával. Nagy boldogság szép eredményt elérni.

Emília: Már kicsi koromban mondta az óvónéni, csak énekeljek, szép hangom van. Hát énekeltem, nemcsak az oviban, hanem otthon is. Nagyon jó érzés győzni, megmutatni, mit tudunk.

Réka: Már láttuk, hogy a zsűrinek tetszik, ahogyan énekelünk, s tudtuk, győzni fogunk. Amikor kihirdették az eredményt, mindketten fölugrottunk, úgy örültünk, csak neveltünk...

Egy népdaloscönyvet is kaptatok a diploma mellé.

Réka: Mivel egyet kaptunk, majd lefény-másoljuk, hogy mindkettőnknek legyen. Mivel mindketten hegedülni is tanulunk, így el tudjuk majd énekelni a benne lévő dalokat.

Milyen eredményt értetek el eddig duóban?

Réka: A három év alatt, amióta együtt énekelünk, a Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőn most harmadszor kaptunk arany minősítést.

Emília: Horgoson, a X. Dunán innen, Tiszán túl népzenei vetélkedőn is arany minősítést kaptunk. Miskolcra, a népzenei versenyre sajnos nem mehetünk, mert oda csak kiemelt arany minősítésűek jutnak el.

Milyen zenét szoktatok hallgatni?

Réka: Népdalokat hallgatok CD-ről, és viszanézem a régi felvételeket. Szülinapomra is mindig népzenei CD-t szoktam kapni a szüleimtől.

Emília: Szeretem a modern zenét, és népzenei is szoktam hallgatni.

Mi a hobbitek?

Réka: Hétféteken leginkább a mamámnál szoktam aludni, s esténként éneklek neki. Ő pedig gyönyörködik a szép hangomban. Ha jó idő van, a barátnőimmel lemegyünk a Tiszára, sétáltatjuk a kutyát, nyáron meg fürödni szoktunk.

Emília: Az én hobbim a hegedülés. Amikor anyukám főz, hegedülök neki, ő gyönyörködik a muzsikámban, és nagyon boldog. Amikor jó idő van, játszunk a tesómmal a kutyákkal, és krétázunk a betonra, mivel szeretek rajzolni is.

Hol léptetek még föl?

Réka: Voltunk Moholon a népzenei találkozón, és itt, Péterrén a Tücsöktáborban. Jók

ezen a népzenei találkozók, fellépések, mert barátkozunk a más tájakról érkező társakkal. Eddig 21 barátom van, főleg Viberen, Instagramon tartjuk a kapcsolatot. A nyáron megyünk Erdélybe az Ezer székely leány elnevezésű rendezvényre.

Emília: Tusnádfürdővel testvérvárosi kapcsolatban áll Péterréve, s az ottani tánc-csoporttal is nagyon jó a kapcsolatunk! Már is ellátogatott Csíksomlyóra az ének-és tánc-csoport, azután ősszel ők is voltak nálunk! Az idén újra találkozunk.

Terveitek?

Réka: Ha befejezem az iskolát, éneklést szeretnék tanulni Szabadkán, mint a szintén péterrévei Szabó Anett, aki sokat foglalkozik velem hétvégén, amikor hazajön. Szüleim nem szólnak bele, azt mondják, azt tanuljak, amit szeretnék. Azt hiszem, tánc- és énektanárnő leszek!

Emília: Az éneklés és a hegedülés mellett rajzolni is nagyon szeretek. Ha befejezem ezt az iskolát, rajzszakra iratkozom. Szeretnék még nagyon sokáig duóban énekelni Rékával. Középis-kolás korunkban majd megyünk a KMV-re is.

Cseszák Korcsik Anikó, az ének- és táncoktató is csak dicsérni tudja a lányokat:

– Réka és Emília óvodás koruk óta járnak néptántra. A Pintyőke énekcsoport és a Pintyőke tánc-csoport tagjai. Itt figyeltem fel rájuk és a hangjukra, hogy mennyire különleges mind a kettőjüké! Gondoltam, ha énekkettősként foglalkozom velük, akkor biztos mások fülét is megfogja ez a gyönyörű hangzás. Hát sikerült: Újvidéken arany minősítéssel jutalmazta őket a zsűri.

Koncz Erzsébet

Össze-szövődő fiatalok Kárpát-medencei találkozója

Az erdélyi Nagykarolyban vendégeskedtek a Kárpát-medencei magyar cserkészszövetségek legjobb őrsei hűsvét előtt. A vajdasági cserkészeket két kiscserkészőrs képviselte: a temerini Nád és a martonosi Oroszlán őr. Az ÖSSZE-SZÖVŐ (Összmagyar Szövetségi Vetélkedő Őrsöknek) a cserkésziskcsoportok, őrök vetélkedője. Először szerveztek összmagyar szövetségi vetélkedőt a Kárpát-medencében élő cserkészek számára. A négy hónapon át tartó internetes fordulókot követően a legügyesebb csapatok továbbjutottak a döntőbe. Mintegy háromszáz cserkész találkozott a nagykarolyi vetélkedőn.

„Pénteken késő este érkezünk Nagykarolyba. Első pillantásra nem volt túl szimpatikus, de másnap, amikor már felkelt a nap, többet láthattunk belőle, és egy nagyon szép várost pillanthatunk meg. A nap nagy részét a kastélyparkban töltöttük, ahol a döntő zajlott” – írja **Pásztor Gábor** st., az ÖSSZE-SZÖVŐ vajdasági felelőse.

A szervezők a honfoglalás korába röpitették vissza a résztvevő őröket, akiket a hét törzs különböző próbák elé állított. Voltak helyszínek, ahol földrajzi ismeretekből kellett bizonyítani, máshol a cserkészek ügyességét tették próbára, de voltak erőpróbaló, cserkésztudással és történelemmel foglalkozó állomások is.

„A próbák alatt ők a magyarság történelmének és a Kárpát-medence földrajzának ismeretét ellenőrzik, ügyességüket, együttműködésüket teszik próbára, de a legfontosabb az, hogy serkentsük az őröket, a kiscsoportot arra, hogy egymást megismerve, egymást segítve együtt dolgozzanak” – mondta **Halmágyi Ildikó** marosvásárhelyi cserkészvezető az M5-ös csatorna Híradójának nyilatkozva.

A vetélkedő célja elsősorban az, hogy az őröket jobban összekovácsolja, közös kihívások elé állítsa, s így erősítse az őrsi szellemet.

„Nem számít, hogy a végén melyik őrök lettek a legjobbak, hiszen mindenki részese volt egy nagy kalandnak, ahol megismerkedhettek más cserkészekkel, új kihívásokat teljesítve tanulhatták meg, hogy cserkésznek lenni nagyon jó, az őrssel közösen pedig a legjobb” – írja élménybeszámolójában **Pásztor Gábor** st.

Nagykarolyban, a Károlyi-kastély előtt

A vajdasági őrstagok élvezték az ügyességi és csapatépítő aktivitásokat.

„Nekem legjobban a lávafolyamos feladat tetszett, amikor a családát át kellett juttatni az egyik partról a másikra. Kellott hozzá csapatmunka, logika és ügyesség.” (**Fuszkó Zita, Nád őr**)

„Nekem a gyógynövények és az állatok összepárosítása tetszett a legjobban. A kakukkfűvet még meg is kóstoltuk, és az összesnek megtaláltuk a jó párját. A harcos állomás is tetszett, ahol le lehetett lökni egymást a padról, és az győzött, aki rajta maradt. Remélem, jövőre is eljutunk, mert nagyon jól éreztem magam.” (**Apró Áron, Oroszlán őr**)

„A vetélkedő késő délután ért véget. A testen és lélekben megfáradt őrök ökumenikus istentiszteleten adtak hálát az elmúlt napért és a maguk mögött hagyott dolgoz hónapokért. A nap utolsó eseménye a nagykarolyi cserkészcsapat

szervezésében lezajlott esti stratégiai játék volt. Itt mindenki kedvére futkározhatott, és ha elég ügyes volt, kipukkanthatta mások lufiját, hogy megszerezze a másik világító pálcikáját. Vasárnap a szentmise után indultunk útnak, és pár óra elteltével ismét itthon voltunk, hogy elmesélhessük az itthoniaknak, mennyi mindent láttunk, és hogy az ÖSSZE-SZÖVŐ a cserkészek és az őrök miatt létezik. Reménykedünk abban, hogy a következő alkalommal sokkal több cserkész vesz részt a vetélkedőn” – olvashatjuk **Pásztor Gábor** st. beszámolójában.

Az ÖSSZE-SZÖVŐ vetélkedő Maros megyében indult 2015-ben, és a nagy sikerre való tekintettel a romániai magyar cserkészszövetség összes körzetében, majd Vajdaságban is megszervezték. Most először emelték Kárpát-medencei szintre.

Victory PR ügynökség

Az Oroszlán őr játék közben. A feladat: hazai növények és állatok felismerése

A vajdasági kontingens tagjai: az Oroszlán és a Nád őr, **Pásztor Gábor**, az ÖSSZE-SZÖVŐ vajdasági felelőse, **Farkas Zsuzsanna** (alelnök) és két felnőtt kísérő

A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny vajdasági legjobbjai

A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny vajdasági döntőjét április 23-án tartották az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskolában, az Újvidéki Módszertani Központ szervezésében.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének támogatásával hirdette meg a Kárpát-medencei helyesírási versenyt Magyarországon és a határon kívüli magyarlakta területeken az általános iskolák felső tagozatos diákjai számára.

A vajdasági döntőről a nyolc legjobb eredményt elért diák utazhat a budapesti döntőre, amelyet május 25-én tartanak.

A döntőre utazó diákok: **Apró Bogács Zsóka**, J. J. Zmaj Általános Iskola, Magyarkanizsa (felkészítő tanára **Simonyi Györgyi**), **Dudás Réka**, Október 10. Általános Iskola, Szabadka (felkészítő tanára **Körmöndi Aranka**), **Árok Anna**, J. J. Zmaj Általános Iskola, Magyarkanizsa (felkészítő tanára **Simonyi Györgyi**), **Ka-**

A továbbjutók

tona Noémi, Stevan Sremac Általános Iskola – Emlékiskola, Zenta (felkészítő tanára **Kormányos Katona Gyöngyi**), **Cservenyák Kitti**, Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse (felkészítő tanára **Józsa Zsuzsanna**), **Virág Borbála**, Cseh Károly Általános Iskola, Ada (felkészítő tanára **Könyves Csilla**), **Zakinszky Regina**,

Kókai Imre Általános Iskola, Temerin (felkészítő tanára **Nemes Ildikó**), **Burány Imola**, Stevan Sremac Általános Iskola – Emlékiskola, Zenta (felkészítő tanára **Kormányos Katona Gyöngyi**).

A Módszertani Központ szakszolgálat
Fotó: Horvát Anikó

Százan mondtak verset Óbecsén

Óbecsén szavalóversennyel emlékeztek meg április 11-én a magyar költészet napjáról. Az óbecsei Petőfi Sándor, Samu Mihály és Sever Đurkić iskola száz alsós és felsős diákja mondott verset a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör által szervezett költészetnap szavalóversenyen. A vetélkedő két helyszínen zajlott, a szavakat háromtagú nemzetközi zsűri értékelte.

Az alsósok felkészültségét Török Marika, a Csongrádi Múza Művészeti Egyesület 2000 elnöke, Barta Júlia, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének tagja és Fenyvesi Szilvia, a Népkönyvtár munkatársnője, a felsősökét pedig a csongrádi Tyukász Imréné-Margit, a Piroskavárosi Általános Iskola magyartanárnője, Molnár Krekity Olga, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének alapítója és tiszteletbeli elnöke, valamint Posta István, a csongrádi Batányi János Gimnázium tanára bírálta el.

Eredmények:

Az 1. és 2. osztályosok közül:

1. Ferenci Orsolya (Sever Đurkić iskola) és Bátori Simon (Petőfi Sándor iskola)
2. Kádas Dávid (Petőfi Sándor iskola)
3. Bulatović Blanka (Samu Mihály iskola) és Stefaniga Vince (Sever Đurkić iskola)

Különdíjat kapott: Klima Babett (Petőfi Sándor iskola) és Hallai Viktor (Petőfi Sándor iskola)

A 3. és 4. osztályosok közül:

1. Becsei Bence (Petőfi Sándor iskola) és Szirbik Zalán (Sever Đurkić iskola)
2. Szentí Todor (Samu Mihály iskola) és Lázár Enikő (Petőfi Sándor iskola)
3. Herbatényi Botond (Petőfi Sándor iskola), Koncz Villő (Petőfi Sándor iskola) és Gondos Réka (Petőfi Sándor iskola)

Különdíjat kapott: Deák Dominik (Petőfi Sándor iskola) és Blazsanik Blanka (Sever Đurkić iskola)

Az 5. és 6. osztályosok közül:

1. Horváth Kinga (Samu Mihály iskola)
2. Deák Evelin (Petőfi Sándor iskola) és Kovács Leona (Petőfi Sándor iskola)
3. Gál Noémi (Petőfi Sándor iskola)

Különdíjat kapott: Dupák Ákos (Petőfi Sándor iskola), Péter Petra (Petőfi Sándor iskola), Rajslí Ádám (Sever Đurkić iskola) és Koncz Antónió (Petőfi Sándor iskola)

A 7. és 8. osztályosok közül:

1. Tallós Martina (Samu Mihály iskola)
2. Mecsek Mia (Sever Đurkić iskola)
3. Kákonyi Balázs (Petőfi Sándor iskola) és Herbatényi Zalán (Petőfi Sándor iskola)

Különdíjat kapott: Milinkov Jasmina (Petőfi Sándor iskola), a Csongrádi Múza Művészeti Egyesület 2000 különdíját Károlyi Egon (Petőfi Sándor iskola) érdemelte ki. A legjobb szavalkó könyvet és CD-t kaptak.

K. E.

Győztes alsósok...

...és felsősök

Hagyományörzés a szabadkai Zmaj iskolában

Újabb élménnyel gazdagodtunk a J. J. Zmaj iskolában a húsvét előtti hétfőn, amikor a húsvéti hagyományörzés-projektum keretében a szülők is hivatalosak voltak a tojásfestésre. Hetvenkét elsős a nagymamáinktól tanult technikával ügyeskedett, hogy aztán a festett tojásokat eladja. Szép leveleket gyűjtöttek, áztatás után a tojásokra helyezték őket, majd harisnyába bújtatva vöröshagymahéjjal teli edényben megfőzték. A végeredmény gyönyörű lett!

Örömteli élmény volt a gyerekeknek, és kellemes időtöltés a szülőknek, akik átadhatták a következő generációnak gyerekkoruk féltve őrzött emlékeit.

Köszönjük az iskolának és a tanító néniknek a lehetőséget és fáradhatatlan munkájukat – írja **Mácskovity Erika** szülő.

És valóban, a szabadkai Zmaj iskola elsősei – magyar és szerb gyerekek közösen, összesen

72 diák – április 15-e és 17-e között egy projektumot igyekeztek megvalósítani – jelentették a szervezők, és örömmel újságotlák, hogy óriási sikere volt a Nagyanyáink húsvétja elnevezésű rendezvénynek.

Első nap három helyszínen zajlott az esemény. Volt tojásbatikolás (Grubanov Martinek Emília vezetésével), sonka- és kolbászfőzés, tormareszelés (Kopunović Anna tanítónővel), nagymamák és anyukák meséltek a régi idők húsvétjairól, húsvéti díszek készültek (Svetlana Majstorović tanítónővel).

A második napon nyelvrókon húsvéti dalokat, körjátékokat tanultak, ügyességi játékokat játszottak (zsákban ugrálás, tojásvivés kanálban, tányéron – Kiss Klára tornaszakos irányításával), majd elfogyasztották a főtt sonkát, tojást, kolbászt... Szerdán a legsikeresebb hímestojásokat árulták a gyerekek, 110 darab hímestojás készült, és az utolsó szálig mind elkelt.

Ha elkészült a húsvéti tojás, nem árt kis zsiradékkal átkenni, és szép fényt kap

Mi lesz a tojásból? Emília tanítónő és a figyelmes hallgatóság

A levél alatt fehér marad a tojáshéj, csak ügyesen kell ráhelyezni

Eszembe jut nagyanyám paradicsomleve...

Diákok Paskó Csaba könyvbemutatóján

A szabadkai Városházán április végén bemutatták Paskó Csaba keletibai plébános szakácskönyvét, melyet gyerekeknek szentelt. Így nem csoda, hogy a könyvbemutatóra gyerekeket is meghívtak. Közöttük voltak a szabadkai J. J. Zmaj iskola 1. c osztályának tanulói, akik fényképekkel illusztrálták a jó hangulatot. A helyszínen finom sütemények készültek, a gyerekek szemmel láthatólag élvezték a kalácskészítést, a kórusban való szereplést, a nyilvánosságot; mindezt felvételeink is bizonyítják.

Az április 24-ei könyvbemutatón egy nem mindennapi kiadványt ismertettek a közönséggel. Paskó atya gyerekek részére készített szakácskönyvét Szalai Attila rajzaival illusztrálták.

„Eszembe jut nagyanyám paradicsomleve... eszembe jutnak az első élmények a konyhában, amelyek meghatározóak voltak abban, hogy én ma gasztronómiával foglalkozzak” – mondta egyebek között a szerző. A könyv lapjairól visszatükröződik gyermekkorának ízvilága és a sok-sok szép emlék.

Kütyü az egész világ (Karcolat)

A mobiltelefonom akkora, hogy elfér a zsebemben. Haladunk a korról, nem gyártják már a tégl nagyságú telefonokat. Már nem a gombok nyomogatásával működik, hanem az ujjunk érintésével, és okostelefonnak hívják. Egyes embereknek a kezükhöz van növe a kütyüjük, mások a nagydolgukat is ennek a társaságában végzik. Az ember az utcán a mobilja és egy kis kábel segítségével csuda jó zenét hallgathat. Legizgalmasabb dolog a fiatalok körében a szelfizés, amikor telefonjukat egy szelfibottra erősítik és elkezdnek pózolni, pófákat vágni, amiket rögzít az okostelefonjuk. Ezeket a képeket feltöltik a közösség oldalra, a Facebookra. Várják a lájkolókat és a kommentelőket.

A Facebookon csuda jó dolgok történnek. "Felszaladunk", és meg tudhatunk annyi mindent, még a számítógépet sem kell bekapcsolni és az egérrel kattintgatni, mivel okostelefonunk mindent tud. A komputer a legalkalmasabb a filmezésre, mert neki van a legnagyobb képernyője, de manapság minden embernek fárasztó az a sok kattintgatás, amíg meg nem találja a megfelelő filmet. A táblagépnek kisebb a képernyője, de ez is alkalmas filmezésre, mint majdnem minden kütyü, csak jobb az ujjunkkal nyomogatni a képernyőt, a kattintgatás már fárasztó. Okos karórák is vannak már, amelyeket emberek a karjukon tartanak. Minden kütyünek szüksége van feltöltődésre.

Erdélyi Áron, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A bátyám

Az én bátyámat Engi Róbertnek hívják. Magas, erős a testalkata, barna a haja, barna a szeme is. Kedves, okos, segítőkész.

Nem annyira szeret takarítani a szobájában, de azért unszolásra mégis hajlandó erre. Kedvenc színe a kék. Nagyon szeret kosárlabdázni. Régen sokat sportolt, focizott, asztaliteniszezett és kosárlabdázott. Kedvenc játéka, amit mindig gépen játszik, az az NBA (kosárlabda játék). Befejezte az iskolát, és már dolgozik. Az én Robi bátyusom néha nagyon szigorú hozzám. Mindennap megköveteli, hogy csináljam meg a házimat, pedig semmi kedvem hozzá. Attól még rendes, mert süt finom pizzát nekem. Ilyenkor megbocsájtok neki. Nagyon szeretem a bátyámat, mert a szülínápomra hoz 3 kg raffaellót, amit én nagyon szeretek.

A bátyámat nem cserélném le semmilyen kincsért sem.

Engi Andrea, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Kedves Adrián!

Sokszor beszélünk telefonon, de most gondoltam, írok egy levelet. Remélem, jól vagy, és jól telnek a napjaid Tóthfaluban.

Mi megünnepeltük a Valentin-napot. Az iskolában érdekes vetélkedő volt. Az elrejtett szívet nekem sikerült megtalálnom. Itthon pedig megünnepeltük az öcsém névnapját.

Hogy sikerült az utolsó mérkőzés? Rúgtál gólt? Ha lesz időd, írd!

Ui. Milyen ajándékot kaptál Valentin-napra?

Magyarcsernye, 2019. II. 15.

Üdvözlettel Ati

Juhász Attila, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Kedves Ákos!

Remélem, hogy jól vagy. Emlékszel arra a cségs versenyzőre, amit két héttel ezelőtt játszottunk? Mikor fogunk megint játszani egy ilyen jót? Ja, és olvastad a Tom Sawyer kalandjait ötödikben? Mert nekünk ezt a házi olvasmányt kellett olvasnunk. Neked hogy tetszett? Mert nekem nagyon tetszett. Alig várom már a kisoroszi búcsút, hogy újra találkozzunk.

Üdvözlettel Tóth Viktor

Ui. Mennyi levelet kaptál Valentin-napra?

Magyarcsernye, 2019. II. 23.

Tóth Viktor, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Napraforgók

*Délcegen állnak a napsütésben,
királyuk a Nap,
ahogy parancsol,
ők arra hajlanak.
Sárga sisak a fejükön,
Bólogatnak, ha fúj a szél,
magvai messze szállnak,
s közben ordibálnak,
anyjuk után kiabálnak.
Madarak százait táplálják szívesen,
marakodnak is érte hevesen.
Mezőit látva gyönyörködöm,
színeit látva örömködöm.*

Bleszák Zoé, 6. osztály,

Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Egy nap a családommal

Délután, amikor hazaérek az iskolából, lepakolok és megvacsorázunk.

Vacsora után a testvérem számítógépezni szokott. Az anyukám, a másik két testvérem meg az ő feleségeik minden vacsora után szoktak szörpöt inni meg beszélgetni. Én néha nézem a testvéreimet, hogy szokott játszani a számítógépen vagy olvasni vagy telefonozni. Van, hogy mindannyian leülünk az asztalhoz, és kártyázunk. De van, amikor senki sem ér rá, mert anyukám mosogat vagy köt, a testvéreim elmentek dolgozni, én meg éppen írom a leckét.

És miután megfürdöttünk, anyukám pedig elaludt, a testvéreim és én bekapcsoljuk a kedvenc filmemet, a Reszkessetek, betörők! 2. részét, majd szépen elalszok.

Trivity Dávid, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Egy séta az emlékek parkjában

A bejáratnál állunk. A park csendes, barna és kopár. Az út piszkos, a szélét kis oszlopok díszítik. A házakat benőtte a borostyán. Hallatszik az autók zúgása és a madarak csicsergése. Kis füves területeken fák találhatók. Már látszanak a tavasz jelei. Közeledünk a park közepéhez.

Balra fordulunk, így már mögénk kerül a játszótér. Sikít az ürességtől, nincs egy szál gyerek a láthatáron. Eszembe jut, milyen jókat játszottunk itt kiskorunkban. De most elfordulunk a játszótértől, és magunk mögött hagyjuk.

A baloldali úton megyünk tovább. Egyre hangosodik a kocsik zaja, és halkul a madárcsicsergés. Elszomorít a sok szemét látványa. Járókelők alig vannak, csak a kutyájukat sétáltatják. Hideg szél fúj az arcomba. Mel-

Madarak

Szobonya Dávid, EmArt Műhely, Szabadka

lettünk, a nagy fenyőfák között egy szarkát pillantok meg. Cserreg egyet, majd elrepül, és már nem látom. Leülünk egy padra, én pedig körbenézek. A pad mellett egy kukka áll. Kisüt a nap, de a szél még mindig fújdogál. A járda össze van krétázva, és verebek eszegetnek rajta egy kiflicsücsköt. Az útszélien piros és zöld bokrok álltak, és piros bogyó termett rajtuk. A felhők az égen oszlani kezdtek, előbújtak a varjak és a szarkák. Elsuhant mellettünk egy biciklista, majd egy olyan bicikli-kocsi hibrid.

Továbbindultunk. A fák, melyek mellett elhaladtunk, már nagyon öregeknek látszottak. Egy újabb részhez értünk. A telek közepén egy fűzfa állt. Körülötte sár. Régen egy tó állt itt, egyszer fényképeztünk is mellette. Furcsa volt ott állni, és nézni szeretett kis tavunk hült helyét. Nyírfák vették körül, melyek most koronájukat az ég felé nyújtották. Továbbmentünk, és különféle madarakat láttunk. Az egyik veréb bebújt a madárházikóba. Ezen elmosolyodtam, majd követtem társaim. Egy palotaszzerű kis hotel parkolója mellett mentünk el. A nap már lemenőben volt, mikor észrevettem, hogy körbeértünk. Ekkor újra megpillantottam szeretett kis játszóterünket, amely még mindig sóvárgott a gyerekek után.

Kaptunk öt percet a játékra. A boldogság ráragadt az arcunkra, és nem akart lemászni róla. Ebben az öt percben újra kicsinek éreztük magunkat, és felelevenítettük a régi szép emlékeket. Nem felejttem el azt a játszóteret, és azt, ami minket ehhez a parkhoz köt. De most itt kell hagynunk. Lehet, hogy utoljára játszottunk ilyen jól. Talán igen, talán nem. Ki tudja? Végül is, még visszajöhetünk tavasszal...

Bába Lujza, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Színes a világ

*Színes a világ
Színes vagyok én is
Számomra szürkék
A virágok mégis.*

*Fekete fehérben
Látom a világot
Színek vannak
Mégis színesek
Szememben a szivárványok.*

Sörös Galatea, 5. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Én (Avagy a tükör visszanéz)

Itt állok a tükör előtt. Csak állok némán, és bámulom azt az ismeretlen alakot, aki visszavigyorg rám. Hogy tetszik-e, azt éppenséggel nem mondhatnám. Csak áll némán, vigyorogva, és engem néz. Nem

Elképzelt, csodálatos világ

Pavlović Lilianna, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

ijedek meg tőle, csak nézem, és azon gondolkodom, hogy talán valami közöm van hozzá. Szinte remélném, hogy nincs, de a szívem mélyén tudom, hogy... mégiscsak van, s mintha örülnék is egy kicsit. Igen. Tényleg van. Az a csöppnyi remény maradt, hogy talán valamelyest más vagyok, hogy az alak nem ugyanolyan, mint én, hogy legalább egy kicsit... másmilyen. De... sajnos, mégsem. Az alak haja? Barna, egy szőke tincssel a közepén. A szőke tincs rendben, viszont a haj fazonja nem épp a legszebb. Fésű után kap. Elválasztva? Csekély esély arra, hogy bárkinek is tetszen. Balra fésűlve? Még véletlenül sem. Jobbra? Igen. Talán ez a legnormálisabb mind közül. A fickó arcán pattanások, mitesszerek. Agyonverten néz ki, mintha... nincs is rá kifejezés. A szemek kék. Talán az a kelti az arcán az intelligensnek a látszatát. Szája, arról talán ne essen sok szó. Ferde. Mintha oda lenne varrva a füléhez, állandóan vigyorog. Válla szélesebb a korosztályánál. A teste vékony, lába aránylag hosszú. Az egész ember, mint egy... balfék. Úgy áll, mintha nem érezné jól magát a bőrében. Belső tulajdonságai közül ránézésre nem az intelligencia, az értelem, a dolgokhoz való pozitív hozzáállás és a jó dolgok jutnak az ember eszébe, hanem a butaság, az értelmetlenség, a negativitás, a rosszakarat és a többi rossz dologgal telített lény életképe fogalmazódik meg benne.

Felébredtem. Hajnali 5 óra van. Odaálltam a tükör elé, és az álmon elgondolkodva... néztem az alakot a tükörben. Kis gondolkodás után arra eszméltem rá, hogy az a rossz, unalmas, züllött alak csak a képzeletem szüleménye. Amikor erre rájöttem, újra a tükörbe néztem, és most már egy okos, intelligens és szép fiút láttam, aki még mindig keresi a helyét a világban.

Pásztor Dávid, 7. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Víz alatti utazás (Képzletbeli fogalmazás)

Egy nap nagyon fáradtan értem haza a suliból, letettem a táskám, és elaludtam.

Amikor felébredtem, egy tengeralattjáróban találtam magam. Megszólalt egy hang:

– Kapitány, indulunk?

Nem értettem semmit! Megkérdeztem, hogy hogyan lettem kapitány. Ő válaszolt:

– Megválasztottak.

– Hol az irányítórendszer? – kérdeztem.

Erre a kishúgom és a kisöcsém felébresztettek.

Ekkor jöttem rá, hogy ez csak álom volt.

Koncz Villó, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Testben vagyok, lélekben mások vagyunk

A Földet sokféle nemzet népesíti be.

Vannak fehér és színes bőrű emberek egyaránt. Sokak elítélik a másikat a bőrszíne, a társadalmi helyzete vagy az anyagiak miatt. Szerintem ez nem helyes meglátás, mert egy embert sem lehet elítélni a fentiek alapján. Az én meglátásom szerint egy színes bőrű emberben is ugyanolyan szív dobog, mint bárkiben. Antropológiai szempontból minden ember egyforma. Teljesen mindegy, hogy egy ember milyen vallást gyakorol, hogy gazdag-e vagy szegény, vagy hogy honnan származik. Én az embereket annak alapján ítélem meg, hogy jók-e vagy rosszak. Hiszen hiába húz fel valaki egy öltönyt, ha lélekben gonosz. Sokan felöltöznek drága, márkás ruhákba, de illemt nem tudnak. A tehetős emberek segíthetnének másokon, de nem teszik, tisztelet a kivételnek. Vannak, akik nem becsülik meg az egyszerű munkásembert, aki a mindennapi betevőért gürcöl. Semmi sem számít, csak az ember jelleme, és ha valaki kedves, segítőkész, jószívű és illedelmes, az egy jó ember.

Mindannyian porból lettünk és porrá leszünk, ezen semmi sem változtat.

László Adrián, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

LED mindenütt

A LED-technológia gyorsan fejlődik, de miért is ennyire népszerű, és milyen előnyök szólnak a LED-világítás mellett?

Különböző LED-es fényforrások

Jelenleg körülbelül 1500 fajta LED-termék áll a vásárlók rendelkezésére, s egyre gyakrabban találkozhatunk a LED-izzó kifejezéssel. Ez helytelen megnevezés, mivel a LED-es fényforrásokban nem izzik semmi, ezért nem nevezhetjük őket izzóknak. A szakemberek inkább a LED-lámpa vagy LED-es fényforrás megnevezést javasolják. A LED (Light Emitting Diode, azaz világító dióda) félvezető anyagból készült fényforrás (az elektromos áram a dióda elektronjait gerjeszti), a dióda által kibocsátott fény színe a félvezető anyag összetételétől függően változhat, több mint 16 millió szín érhető el az összetevők megfelelő változtatásával.

Mik a LED-es világítótestek előnyei?

Elősorban az *energiatakarékosság*. Mivel működésük során nem egy fémszál felizzításának segítségével bocsátanak ki fényt, hanem

A LED-es világítótestek *élettartama sokkal hosszabb*, mint a hagyományos izzóké. Utóbbiak átlag 1000 üzemórát képesek teljesíteni, egy LED-es világítótést élettartama viszont elérheti a 50 000 üzemórát is. Hosszú élettartamuk alkalmassá teszi őket a nehezen hozzáférhető helyeken való alkalmazásra is, ráadásul élettartamukra a gyakori ki-be kapcsolás sincsen negatív hatással, ezenkívül nem kell várni a bemelegedésre, mivel a bekapcsolást követően azonnal produkálják a jelzett fényerősséget.

Negatív élettani hatásai elenyészőek. *Nem vibrálnak*, így nem ingerli a szemet és az idegrendszert. A LED-es világítótestek fényének irányíthatósága miatt a fényszennyezés (főleg az szóródás) is minimálisra csökkenthető. Mivel egyes típusok 12 voltos törpefeszültségről is üzemeltethetők, így gyermekek közelébe is bátran elhelyezhetők. E korszerű fényforrások esetében a működéshez *nincsen szükség gázokra*, mint a fénycsöveknél, így ezek káros hatása sem veszélyezteti környezetünket.

Mivel nem tartalmaz fémszálat, amely az esetleges rázkódástól károsodhat vagy szakadhat, így az autóiiparban is egyre nagyobb mértékben hasznosítják a technológiát. A LED-es fényforrás drágább, mint a hagyományos izzó, de egyszerű energiafelhasználása és karbantartási igény(telenség)e messzemenően *gazdaságosabbá* teszi.

Színhőmérséklet

Otthoni használatra a meleg fehér LED-lámpát ajánlják, mert fénye ugyanolyan, mint a hagyományos izzóké. Irodába, üzletbe, közlekedőbe hideg fehér LED-lámpa ajánlott, ez kékfehér fényt ad, mint például a xenonlámpák.

A közönséges lépcső is attraktívává válik a fénycsíktól

Fényhasznosítás

Az egyes fényforrások különböző fényárammal rendelkeznek.

Hagyományos izzó: 13 lm/W

Halogén izzó: 18 lm/W

Energiatakarékos izzó: 50 lm/W

Kompakt fénycső: 60 lm/W

LED-es izzó: 85 lm/W

A fenti értékek alapján egy hagyományos, 60 W-os izzó fényárama (60×13) kb. 780 lumen, egy 20 W-os energiatakarékosé kb. 1000 lumen, ami egy 80 W-os hagyományosnak felel meg (80×13 = 1040). Az irodai kompakt fénycsövek általában 40 W-osak: 2400 lumen. A legújabb LED-es izzók ugyan kevés LED-et tartalmaznak, ezért a fogyasztásuk is kevés, de magasabb fényáramukkal elérik az olvasáshoz szükséges fényáramot: 6×85 = 510 lumen, ami egy 40 W-os, hagyományos izzónak felel meg.

A lakás különleges díszlehet a színes LED-szalag

elektronok szabadulnak fel, a hagyományos izzókhoz képest akár 90 százalékos energiamegtakarítás is elérhető. A hagyományos izzók az áram nagy részét melegítésre használják, míg a LED-es világítótesteknél az alkalmazott technológiának köszönhetően nincsen felesleges hőki-bocsátás, így olyan helyeken is alkalmazhatóak, ahol problémát okozhat a melegedés.

Tudod-e?

- Ki találta fel a hőmérőt? Galileo Galilei 1600-ban.
- Hol mérték Földünkön a legalacsonyabb hőmérsékletet? 1960-ban az Antarktiszon -88,3 °C volt.
- Mennyi a cigarettaparázs hőmérséklete? 750 °C.
- Hűt-e a zúzmararéteg a hűtőszekrényben? A vastag zúzmararéteg egyáltalán nem hűt. Éppen ellenkezőleg, akadályozza a tér belső hűtését, ezért ajánlatos a hűtőszekrényt időnként kiolvasztani.
- Hol van a Földön a csapadékban legszegényebb övezet? A chilei Aricában, ahol 53 év alatt átlagban 0,8 mm csapadék hullott.
- Hol van Európa csapadékban legszegényebb helye? Oroszországban, Asztrahánban, ott évi 162,6 mm csapadék hullik átlagban.
- Mennyi hó hullhat 24 óra alatt? A rekord 193 cm.

- Mekkora volt a jégveréskor valaha mért legnagyobb jégdarab? 1 kg 90 dkg, ezt Kazahsztánban mérték.
- Mi a különbség a vihar és a zivatar között? A vihar nagy szelet jelent, a zivatar villámlással és mennydörgéssel járó záporosót. A kettő gyakran együtt jelentkezik.
- Átlagban hány vihar tombol évente a Földön? 16 millió.

Versengő fajok

Agresszivitásra a rovarvilágban is van példa. Az amerikai fehér medvelepke (*Hyphantria cunea*) az 1950-es évek legelején került Európába a importáruba keveredve (hasonló módon – banánszállítmányban – már zöld mamba nevű mérges kígyó is került hozzánk, ez azonban szerencsére nem tudott megmaradni). A medvelepke agresszív terjeszkedése miatt néhány év alatt meghódította szinte az egész ókontinentst. Ebben az esetben is fontos tényező volt, hogy természetes ellenségei gyakorlatilag hiányoztak. Emellett azonban az is szerepet játszott gyors elterjedésében, hogy a hernyói polifágok, azaz szinte minden lombos fa levelét elfogyasztják, ráadásul a lombkoronaszintben táplálkoznak. Fiatalon közös szövedékben élnek, később azonban, miután megnöttek, a nagyobb tápanyagigény miatt elhagyják a védelmet nyújtó köteleket, és szétmászhatnak. Ilyenkor szívesen ejtik le magukat az alsóbb ágakra, így az utak melletti fákról szekerekre és teherautók ponyváira is potyognak, amelyek azután szerteszét hurcolják őket.

Az agresszív terjeszkedésre a gerincesek körében is találunk példát, amint azt a vörösfülű ékszerteknős „világhódító karrierje” is bizonyítja. Ez az Egyesült Államok középső és déli felében, valamint Mexikó északi részén őshonos faj hazájában a víz alatti növényekkel dúsan benőtt mocsarak és tavak ragadozója.

Az alig ötdeciméteres nagyságú, színpompás (mesterségesen tömegesen keltezt) apróságokkal az élelmes állatkereskedők a hetvenes évektől szinte az egész világot elárasztották. Nagyon sokan csak a vásárlást követően döbbsen rá arra, hogy a vörösfülű ékszerteknős megfelelő körülmények között rendkívül gyorsan megnő. Az akváriumokat, terráriumokat kinövő kedvenceket pedig gyakran engedték szabadon egykori tulajdonosaik. Csak ekkor derült ki, hogy a faj rendkívül jó alkalmazkodóképességű, és előbb-utóbb az őshonos vízi teknősök táplálék-konkurensévé válhat.

Már a múlt század kilencvenes éveinek elején olvashattunk arról, hogy agresszivitásával bizonyos vizekből kiszorította az őshonos sisak-technősöket Dél-Afrikában. Hasonló jelenségnek vagyunk tanúi napjainkban Európában is, például

Nyírfaerdő

dául Dél-Franciaországban. Mocsári teknősökkel közös tavakban tartva megfigyelhető, hogy agresszivitása a táplálék megszerzésének gyorsaságát és a falánságot jelenti. Etetéskor a sokkal megfontoltabban táplálkozó mocsári teknősök szájából is képes kirángatni a haldarabokat.

Nem csak a jövevény fajok érdemelhetik ki azonban a nem túl hízelgő, agresszív jelzőt. Őshonos fáink közül a fehér nyírfát is gyakran illetik vele, amely hazánkban nagyobb önálló állományokat csak ritkán alkot, ám a legtöbb erdőben elegyfaként itt-ott felbukkan. Termése könnyű, ekképp messzire utazik a szelek szárnyán, ezért mindenhol előfordulhat, ahol kedvező számára a feltételek.

A fényvel szemben szűk tűrésű, mert nagy a fényigénye, és éppen ez az adottsága teszi bizonyos esetekben „agresszívvá”. Ha egy zárt bükk- vagy tölgyállományban a szélvihar kidönt néhány fát, és azok további fákat döntenek le, egy fényben gazdag folt jelenik meg, amely kedvező feltételeket teremt a fehér nyír számára. Az odahulló magvak gyorsan kicsíráznak, és jóval gyorsabb ütemben fejlődnek, mint a tölgy- vagy bükkmagoncok. Ezért kezdetben lépéselőnyben

van a konkurens lombos fákkal szemben, és a szélöntés helyén akár egy kisebb nyíres is keletkezhet. Egy „nyírfaöltő” után azonban helyreáll a béke. A nyír viszonylag rövid életű fa, hatvan-nyolcvan év után elpusztul. Minthogy a természetes nyílásban megtelepedő nyírállomány fái csaknem egyidősek, nagyjából egyszerre pusztulnak is el. Az addig alattuk senyvedő csenevész tölgyek vagy bükkök viszont már elég erősek ahhoz, hogy árnyékoló hatásukkal visszaverjék a következő nyírnemzedék támadását...

Egy-egy növény agresszivitása gyakran a kertünkben is megfigyelhető. A lágyszárú virágosok közül elsősorban a vegetatív hajtásrészekkel, a föld felett például indákkal, a föld alatt pedig tarackkal alattomosan terjeszkedők azok, amelyek kiszorítják a kevésbé erőszakos, ültetett kedvenceket. Ezért nem tanácsos a kertünkbe telepíteni például a nagy csalánt, bármennyire is hasznos levéldrogot szolgáltat. Hasonló a helyzet a cserjék közül a fekete bodzával. Óvatosnak kell lennünk, mert később minden gyommentesítési munka (emberi agresszivitásunk) kevésnek bizonyulhat ellene.

Sz. G.

Vörösfülű ékszerteknős

A legrégebbi élő szervezetek

Fajok és vélhető kialakulásuk ideje:

algák, baktériumok	.....	3,5 milliárd
rákfélék	.....	600 millió
puhatestűek	.....	500 millió
halak	.....	480 millió
zöld növények	.....	400 millió
rovarok és pókok	.....	370 millió
kétlélűek	.....	350 millió
hüllők	.....	290 millió
emlősök	.....	190 millió
virágos növények	.....	140 millió

évvel ezelőtt

A szamárfulú királyfi

Egyszer volt egy király, aki nagyon búsult, mert nem volt gyereke; elhívott hát három tündért, és megkérte őket, gondoskodjanak róla, hogy a királynénak fia szülessen. A tündérek megígérték a királynak, hogy teljesítik a kívánságát, és azt is tudtára adták, hogy ők is ott lesznek a kis királyfi születésénél.

Kilenc hónap múlva a királyi párnak csakugyan fia született, s a tündérek felruházták a kis királyfit adományaikkal. Az első tündér így szólt:

– Légy te a világ legszebb királyfija!

A második tündér így szólt:

– Légy erényes és okos, ha megnősz!

A harmadik tündér pedig ezt mondta:

– Nőjön két szamárfulé!

S azzal a három tündér odábbállt, a kis királyfinak pedig nemsokára szamárfulé nőtt. A király rögtön megparancsolta, hogy készítsenek egy sapkát, amit majd a királyfi fejére húznak, hogy eltakarják vele a szamárfuléit. A sapkát elkészítették, fejére húzták a királyfinak, az apja elrendelte, hogy ezt a sapkát mindig viselnie kell. Telt-múlt az idő, s a kis királyfi egyre szépült, napról napra szebb lett, s az udvarnál senki sem tudta, hogy szamárfulé van.

Lassacskán felcseperedett, s amikor olyan idős lett, hogy kisarjadt szakálla, és borotválásra lett volna szüksége, a király magához hívatta az udvari borbélyt, és így szólt hozzá:

– Meg kell borotválnod a királyfit, de ha elárulod bárkinek is, hogy szamárfulé van, akkor a halál fia vagy. A borbély nagyon szerette volna elmesélni, hogy mit látott, amikor a királyfit borotválta; de hát a haláltól mégiscsak félt, s inkább hallgatott. Egy szép nap aztán elment győzni, és így szólt a gyóntatójához:

– Tudok egy titkot, amit meg kell őriznem, de ha senkinek sem mondhatom el, hát belehalok, ha pedig elárulom, akkor megöl a király. Mit tegyek, atyám, adj tanácsot!

A gyóntatóatya így felelt:

– Eredj ki, fiam, a völgybe, áss egy lyukat a földre, s mondd el a titkodat a lyuknak; mondd el annyiszor, amíg azt nem érzed, hogy megkönnyebültél, s nem nyomja már a lelkedet; aztán temesd be megint a lyukat.

A borbély megfogadta a jó tanácsot. Kiment a völgybe, ásott egy lyukat, elmondta a lyuknak a titkát, s addig-addig ismételte, amíg meg nem szabadult a terhétől, aztán újra betemette a lyukat, és hazament megkönnyebülten. Azon a helyen, ahol a borbély a lyukat ásta, nemsokára nőtt egy nádszál. A pásztorok egyszer arrafelé hajtották el a nyájukat, s ahogy meglátták a nádszálat, levágták, és furulyákat faragtak belőle maguknak. Amikor játszani kezdtek a furulyájukon, a furulya megszólalt, és azt mondta:

– Szamárfulú a királyfi!

– Ez a hír lassacskán elterjedt az egész városban, s amikor a király is megtudta, megparancsolta, hogy vezessék elébe az egyik pásztort. Fel is hozták az egyik pásztort a király udvarába, s a király azt mondta neki:

– Fújj bele a furulyádba!

A pásztor belefűjt, a furulya pedig megszólalt, ugyanolyan hangon, ugyanarra a dallamra:

– Szamárfulú a királyfi!

A király elkérte a pásztortól a furulyát, hogy maga is megpróbálja. Belefűjt.

– Szamárfulú a királyfi – mondta a furulya.

Akárhányszor próbálta is a király, a furulya mindig csak ezt mondta, csak ezt az egy nótát fújta. A király magához hívatta megint a tündéreket, és megkérte őket, hogy tüntessék el a királyfi szamárfuléit. A három tündér megérkezett, összehívatta az egész udvart, s megparancsolta a királyfinak, ott mindnyájuk előtt, hogy vegye le a sapkáját. A királyfi megjijedt, szabódott, tiltakozott.

– Nem szabad levennem soha a sapkámat – mondta.

– Vedd le a sapkádat – mondták a tündérek. Mikor aztán a királyfi végül mégis rászánta magát, és levette a sapkáját, a király, a királyné és maga a királyfi is boldogan látta, hogy nincs is neki szamárfulé.

– Ettől a naptól fogva a pásztorok nádszálból faragott furulyái soha többé nem fűjték azt, hogy szamárfulú a királyfi.

Darvasi László Trapiti

(Részlet 9 éven felülieknek)

A nagymamát nem eszi meg a farkas! És Piroskát se!

Trapiti egy vastag, kissé viseltes meséskönyv előtt ült, és olyan riadt tekintetet vágott, mintha ki akarnák húzni a fogát. Olivér szórakozottan pillantott rá. Éppen egy tulipános festményen munkálkodott. Hány szirma is van egy tulipán-nak?!

– Mi baj, Trapiti? – kérdezte Olivér.

– A farkas meg fogja enni Piroskát és a nagymamát! – vacogta Trapiti. Olivér nyomban megnyugodott. Fölsóhajtott, és részletes magyarázatba kezdett.

– Ez már csak így van, Trapiti. Megegyi őket. Befalja. Hanem aztán, tudod, jön a vadász, és megmenti őket. Fölvágja a gonosz farkas hasát, és kihúzza belőle Piroskát meg a nagymamát, a vadállatnak meg kövel tömi tele a bendőjét, aztán pedig a patakba dobja.

Trapiti még mindig remegett. Odarángatta Bánatos Olivért a mesekönyvhöz, és remegő ujjal a könyv egyik képére mutatott. Nem volt különös kép, Olivér sokszor látta már.

Piroska gyanútlanul sétál az erdőben, kosara dugis-dugig mindenféle ingyencsaggal, mazsolás kaláccsal, süteménnyel, boros palackkal, sült kolbásszal, almakompóttal, miközben egy málnabokor mögül a farkas leselkedik nem is annyira vad, mint inkább, milyen különös, bánatos pózával. Az erdei keresztútnál látni lehetett a vadász faházacskáját is, az volt ráirva:

VADÁSZHÁZ

Hoppla, csakhogy most az ajtón is függött egy táblácska! Ez a tábla eddig nem volt ott! Szentséges lekváros palacsinta! Olivér nagy szemeket meresztett, és olyan közel hajolt, hogy csaknem beleverte az orrát a könyvbe.

Micsoda?!

Hohó?!

Hiszen mi van a táblácskára írva?!

ELMENTEM SZABADSÁGRA, KÉT HÉ-
TIG LESZEK ODA, VESZEK ÚJ KALAPOT,

CSÍKOS ZOKNIT, ÉS SOK FAGYIT NYALOK
EL, KÉSŐN KELEK, ÉS SOKÁ FEKSZEM LE.
A VADÁSZ

Olivér megértett mindent. Ha a vadász szabadságon van, akkor senki se menti meg Piroskát és a nagymamát! A vadász elment szabadságra, mert a vadászoknak is kell a szabadság, nagyon elfáradt már a puskacipelésben meg az őzikeetésben. Bánatos Olivér Trapitira meredt, aki a fejét vakarta. Nagyon gondolkodott. Aztán egyszer csak felkiáltott.

– Megvan! Kitaláltam. Elmegyünk a mesébe!

– Hova?! – bámult Olivér. Sok mindent tudott már Trapitiról, de az a képessége, hogy mesebe tud menni, nos, ez újdonság volt.

– Megmentjük Piroskát! – Trapiti szeme lázasan fénylett.

– Kíváncsi vagyok, hogy csináljuk! – ingatta a fejét Olivér. Trapiti azonban nem jött zavarba.

– Gyere, fekdj mellém az ágyra, hunyd le a szemed, Olivér.

– Itt vagyok melletted – szólt némi idő után Olivér.

– Mondd háromszor egymás után, hogy trapiti! – mondta Trapiti.

Alighogy elhangzott, trapiti, trapiti, trapiti, máris ott álltak a mesebeli erdőben. Még ilyen

csodát! Olivér csodálkozva bámult Trapitire, aki a vállát vonogatta.

– Semmiség. Ősi trapiti varázslat – jelentette ki. A következő pillanatban furcsa hangokat hallottak. Nem messze tőlük a farkas ücsörgött egy farönkön, és, nyugodtan kijelenthetjük, farkashoz méltatlan magaviseletet tanúsított.

– Brühühühü – bögött a farkas.

– Hát nem túlzottan ijesztő – nézegette Trapiti a rettegett vadállatot.

– Fáj a foga? – tünődött Olivér.

– Vagy a hasa – bólintott Trapiti. – A mese végén, tudod, fölvágják, meg az a sok kő se valami egészséges.

– Annyira unom már, brühühü! – bömbölte erre a farkas. Olivér egy virágmintás zsebkendőt nyújtott át, mire a vadállat megtörölte a szemét, majd nagy trombitálással kifújta az orrát.

– Köszönöm szépen, hüpp, nagyon köszönöm, hüpp.

– Mi a baj, farkas úr? – kérdezte Trapiti. A vadállat csodálkozva pillantott föl, tekintete elidőzött Olivér festékes arcán. Nem szokta meg, hogy udvariasan beszéljenek vele. Ha valahol megjelent, sikoltoztak, kiabáltak, le akarták löni. Olivér kinyújtotta a kezét.

– A nevem Bánatos Olivér!

– Trapiti vagyok – hajolt meg Trapiti.

A farkas csodálkozva kezét rázott velük. Vagyis hát mancsot.

– Én vagyok a farkas, a... a gonosz farkas...

– motyogta, aztán elhallgatott. Félő volt, hogy újra elsírja magát.

– Azért vagyunk itt, hogy segítsünk – szólt ekkor Trapiti.

– Öntse ki a szívét, farkas úr – bátorította Olivér is.

A farkas végre megnyugodott, és magyarul kezdett. Néha vicsgorgott is, de nem azért, mert harapni akart, hanem mert annyira zaklatott volt. Egy szomorú farkas is gyakran vicsgorg.

– Úgy unom, hogy meg kell ennem a nagymamát! Azt is unom, hogy meg kell ennem Piroskát. Nem tudom, kinek jutott az eszébe ez az egész, és nem értem, hogy Kínától Amerikáig miért meséli minden anyuka és apuka a kisgyerekének, hogy jön a farkas, és megeszi a nagymamát, aztán meg fölfalja Piroskát. Ó, ez olyan borzasztó!

Mese a szeretet és a trapitizés erejéről

Darvasi László híres meseregényének főhőse Trapiti, az emlékek nélkül élő manó (vagy gyerek?). A manó-rejtélyt Kavicsvár bolondos/boldog lakói segítenek megoldani, miközben külső veszéllyel is dacolnak, ugyanis a diktatórikus, sűrű Főfőváros kívánja elfoglalni és magához hasonlatossá tenni a művészeteknek és a kultúrának ezt a kis szigetét. Főfőváros lakói csupa főfőemberek: főfőanyuka, főfőfelügyelő, főfőtanácsos stb., vezetőjük pedig a főfőtanács főfőtanácsosa, a gonosz Kukta Gerozán (van jó Kukta Gerozán is, csak ő egy tükörbe van bezárva).

A regény is saját megoldást kínál a problémákra, mégpedig egy szinte mindig és mindenhol bevethető csodafegyvert: a trapitizést. A trapitizés egy nehezen körvonalazható cselekvés. A gonoszok szemében bugyutaság, marhaság, míg a kavicsváriak számára a harc eszköze a gonosz ellen. Trapitizni annyit, mint egymás orrát csavargatni, egyik meséből a másikba lépni, azt tenni, amihez kedvünk van, boldognak lenni...

A népmesék világát is felhasználja és kifordítja Darvasi László. Rájövünk: a vadász, a farkas és mindenki más is csak szerződötetett színész, valójában nem történik sem gyilkosság, sem más ször-

nyúség. Megmutatkozik a műmesék és népmesék közötti különbség: míg a népmesében a rossz egyértelműen rossz, addig a műmese hősei változnak, átlépve Trapiti világába a farkas is megszeli: „Az igazi farkas felvette a Farkas Béla nevet, szerzett egy nyikorgó triciklit, és az iskolába meg az öregek otthonába hordta az ebédet.”

Tehát itt sincs ok aggodalomra, még a többszörösen (ál) emberevő farkas vágyai is teljesülnek. A regény végén pedig mindenki megkapja azt, ami neki jár. Az olvasó hatványozottan.

Jó trapitizést kíván:

Herédi Károly

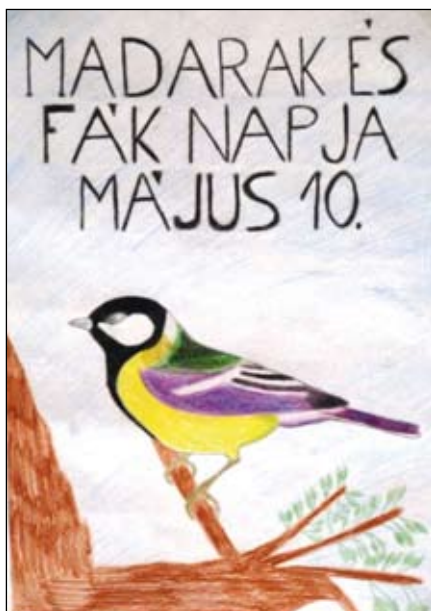
Májusi jeles napok

Május 5-én, a hónap első vasárnapján köszöntöttük az édesanyákat. Az anyák napja világszerte ünnepelt nap, különböző országokban más és más napokon ünneplik, magyar nyelvterületen május első vasárnapja az anyáké.

Május 9-e a faszizmus feletti győzelem napja, de Európa-napot is ülnék az ókontinensen ezen a napon. Ez tehát az Európai Unió ünnepe, az európai integráció napja. Az Európai Unió (EU) egy (egyelőre) 28 tagállamból álló gazdasági és politikai unió. A szervezetet 1993. november 1-jei hatállyal hozták létre. Az Európai Unió gyökerei a hat állam által 1951-ben létrehozott Európai Szén- és Acélközösségig, illetve az 1957-es Római szerződésig nyúlnak vissza. Azóta területileg jelentősen kibővült, és intézményeinek hatáskörét is fokozatosan kiterjesztették. 2016-ban az Egyesült Királyság a kilépés mellett döntött, a Brexit-tárgyalások még mindig nem zárultak le. Szerbia nem tagja az Uniónak, de arra törekszik, hogy minél előbb teljesítse a belépési feltételeket. Országunk most is jelentős kapcsolatokat ápol az Unióval, melynek Magyarország is tagállama. **Mai számunk 22–23. oldalán is az EU-val foglalkozunk.**

Május 10-e a madarak és fák napja Magyarországon. A madarak és fák napjának célja, hogy különböző megemlékezésekkel, rendezvényekkel a társadalom, különösen az ifjúság természetvédelem iránti elkötelezettségét kialakítsa, elmélyítse. A hagyomány immáron több mint százéves.

A népi megfigyelések szerint rendkívül fontos **Pongrác, Szervác, Bonifác** napja, azaz május 12-e, 13-a és 14-e. Ezek a napokon a népi megfigyelés szerint az időjárás általában hidegebbre fordul, sőt a szentek gyakran fagyokat

is hoznak – innen a közös nevük: fagyosszentek. Viszont ha ilyenkor a vártnál melegebb az idő, hűvös nyárra lehet számítani.

Fagyosszentekig nem volt ajánlatos a palánták kiültetése. A fagyok a gyümölcsösökben és a szőlőkben is nagy károkat okozhattak. A gazdák, hogy virágzó gyümölcsfáikat megvédjék, éjjelenként füstölték őket. „Szervác, Pongrác, Bonifác, mind a fagyosszentök, Hogy a szőlő e ne fagyjon, füstöljenek kendtök!” – mondogatták.

Ezt követően május 15-én **Zsófia** is hozhott fagyot vagy hideget. Ő az egyedüli női fagyosszent.

Orbánt (május 25.) szintén a fagyosszentek közé sorolja a néphagyomány. A szőlő védő-

szentje. Gyakran emeltek neki szobrot, kápolnát a szőlőhegyeken. A gazdák a neve napját megelőző éjjel tüzet raktak a szőlőben, és a szenthez imádkoztak, hogy a fagy ne vigye el a termést. A szőlőnek ugyanis leginkább az Orbán-napi hideg árt. Ha Orbán meleget hozott, szobrárt virággal díszítették, megkoszorúzták, még borral is megöntözték, de ha a fagy elvitte a termést, kövekkel dobálták meg.

*Orbánnak a napja hogyha fényes,
A vincellér mint a páva, kényes.*

A szőlőtermesztő vidékeken szokás volt ezt a napot a szőlőhegyen táncsal, mulatozással tölteni. Egész családok vonultak ki oda ilyenkor borral és kaláccsal, gyakran zenészeket is fogadtak.

A májusi eső aranyat ér – tartja a magyar néphagyomány. Ha május első hetében esett, jó termésre számítottak a gazdák. A lányok a májusi esőtől frissességet, szépséget vártak. Kibontott hajjal kiálltak az udvarra, arcukat felfelé tartva, hogy hamvas legyen az arcbőrük, hajjuk pedig jó hosszúra nőjön. Közben háromszor elmondták a varázsigt – a gyermekmondókák is utalnak erre:

*Ess, eső, ess, Holnap délig ess!
Az én hajam olyan legyen, Mint a Duna hossza!
Még annál is hosszabb, Mint a tenger hossza!
(Mécs László: Vadócba rózsát oltok)*

Vannak-e időjárást jelző állatok?

A **gekkó**, ez a mediterrán gyíkfajta jeles meteorológus és légtornász. Lábán tapadókorongok vannak, amelyek szinte odaragasztják a napfényben izzó falakhoz. Ha a levegő páratartalma emelkedik, a korongok nem „zárnak” légmentesen. A gekkók lepotyognak a falról. Ilyenkor mondják az arabok, hogy nemsokára esni fog.

Nemcsak a gyíkok, hanem a **kakasok** is közlik az időváltozást. Ha akkor kukorékolnak, amikor még zuhog, az annak a jele, hogy hamarosan vége lesz a zivatarnak. Honnan

„tudja” ezt a szemétdombok királya? A ritkuló felhőkön egyre több fény tör át, ezt érzékeli a madár szeme. Nyilván ez az oka a hajnali kaskoncertnek is. De ezzel magyarázható az is, hogy alkonyat előtt már egy jó félórával, szinte egyszerre elhallgat minden madár. Az emberi szem ilyenkor még nem érzékeli a fényerő csökkenését, de a madárszem műszere már a közelgő éjszakát „látja”.

A gekkó és a kakas után következnek a cica. Igaz-e, hogy ha a **macska** a füle tövét vakargatja, első lesz? A légnyomás változása idején megváltozik a levegő elektromos töltése is. A macska érzi, hogy bundájában villamosság gyűlik fel. Ez nyugtalanságot kelt az állatban, szőre felborzolódik. Hogy szabaduljon a feszültségtől, a bútorokhoz dörgölőzik, idegesen rendezgeti bundáját. Viselkedése tehát előre jelzi az időjárási fordulatot: a közelgő esőt.

A magyar történelem legnagyobb csatái (12. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt, amikor veszített. A tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig. A történelmestud.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdi (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königrázi (1866), isonzoí (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

A pákozdi csata

A csata ideje: 1848. szeptember 29.

A csata helyszíne: Fejér vármegye Pákozdi és Sukoró városok közti területe

Harcoló felek: Az egyik oldalon a császárhoz hű és a magyarok önállósodási törekvéseit letörni akaró Josip Jelačić horvát bán serege állt, velük szemben a Móga János vezette magyar honvédsereg sorakozott fel.

Az összecsapó erők nagysága: A magyarok 27 ezren, a horvátok pedig 35-40 ezren voltak.

A csata lefolyása: Jelačić, aki a Batthyány-kormány minden tiltakozása ellenére pozíciójában maradhatott, 1848 augusztusának végén fegyveres provokációt kezdeményezett Magyarország ellen: először megszállta Fiumét, majd szeptember 11-én átlépte a Drávát, hogy – az uralkodó állítólagos parancsára hivatkozva – „rendet tegyen” Pesten. Közben a szeptember 16-án megalakuló Országos Honvédelmi Bizottmány Kossuth Lajos vezetésével toborzásba kezdett az Alföldön, és szeptember 28-áig meg-

közelítőleg 16 000 újoncot mozgósított. Ezen a napon Jelačić már Székesfehérvárt is elfoglalta, a királyok városától északra azonban felsorakozott a magyar sereg, mely körülbelül 27 000 főt és 80 ágyút tudott harcra küldeni. A szeptember 28-i haditanácson a magyar oldalon harcoló császári és királyi tisztek Móga János személyében megválasztották a küszöbönálló csata főparancsnokát, az altábornagy utasítására pedig a honvédek a Pátka-Sukoró-Velence vonalon még aznap elfoglalták állásaikat. Mivel Jelačić mind létszámban, mind a csapatok képzettségét tekintve fölényben volt, Móga nem vállalta a támadás kockázatát, de a bán esetleges támadása esetén – ami szeptember 29-én reggel be is következett – hajlandó volt megvívni az ütközetet. Jelačić pákozdi haditerve a következőképpen épült fel: a bán a Pátka mellett állomásozó magyar jobbszárny visszaszorítása után frontális támadást akart indítani a honvédek centruma ellen, majd – egy bekerítő hadművelet segítségével – később a Velenceitoba szorította volna Móga seregét. Az ütközet kezdetben Jelačić várakozása szerint alakult, ugyanis a Kempen vezette balszárny sikeresen kiűzte Guyon Richárd egységeit Pátkáról, ám a döntő roham két alkalommal sem hozott eredményt. Jelačić, seregei megtorpanását látva, úgy határozott, kockáztat, ezért megindította a

frontális támadást a magyar centrum ellen, de a honvédek tűzereje nyomán az offenzíva újra és újra kudarcba fulladt. Bár közelharcra ezen a szakaszon nem került sor, a horvát bán a délutáni órákban – Kempen tábornok sürgetésére – úgy döntött, visszavonul, ezért fegyverszünetet kért Mógától. A magyar honvédtábornok teljesítette ellenfele kérését, így aztán Jelačić hamarosan megkezdte a Petőfi Sándor által megénekelt híres futását, mely a valóságban inkább rendezett visszavonulás volt. Miután az ütközet a császári oldalon 200 – a magyar oldalon pedig mindössze 7 – áldozatot követelt, a menekülést semmi sem indokolta, ugyanakkor viszont bebizonyosodott, hogy a magyarok jóval nagyobb katonai potenciállal rendelkeznek, mint azt előzetesen Jelačić gondolta.

Halottak száma: A magyarok 7 főt veszítettek, horvát oldalon 100 és 200 közé tették az elesettek számát.

Győztes fél: Magyarország

A csata jelentősége: A pákozdi ütközetnek inkább politikai, és nem katonai szempontból volt jelentősége, hiszen a győzelemmel Magyarország megőrizte az áprilisi törvényekkel kivívott szuverenitását, ugyanakkor azonban az is világossá vált, hogy Bécs és Pest-Buda elmérgesedő konfliktusban hamarosan a fegyverek veszik majd át a szót. A zűrzavaros közjogi helyzet nyomán Móga végül nem aknázza ki a pákozdi győzelemben rejlő lehetőségeket, ám hamarosan mégis a Bécs felé menekülő Jelačić nyomába eredt, miközben a honvédseregek Orzánál a Karl Roth vezette határőrököt is körbezárták. Pákozdi után néhány nappal tehát a békés rendezés maradék reménye is elveszett; Bécsben ismét forradalom tört ki, melyet a tétovázó magyar hadvezetés nem használt ki a maga javára, a császári ellentámadással kezdődő szabadságharcot pedig – számos dicsőséges ütközet ellenére – 1849 nyarára elveszítette. Mindennek dacára a pákozdi diadal történelmünk egyik legfényesebb győzelmének számít, mely méltó nyitánya volt a magyar szabadságért folytatott heroikus küzdelemnek.

Videón is megnézhető: <https://www.youtube.com/watch?v=rYJ9wlp6whw>

Ismert zenészek a Trónok harcában

A Trónok harca az egyik legnépszerűbb sorozat. Az elmúlt időszakban a széria utolsó, nyolcadik évadának a beharangozója tartotta lábban a népes rajongótábor. Az évad első részét április közepén vetítették, a sorozat fináléjára, a legutolsó részre pedig május 19-én kerül sor.

Mivel a sorozatot ismert zenészek is a rajongásig szeretik, az alábbiakban a zene és a film mezsgyéjén mozgunk, és azokra térünk ki, akik a legnagyobb örömeikre megjelenhettek a sorozat korábbi évadaiban.

Wilko Johnson, a Dr. Feelgood brit rockegyüttes egykori gitárosa 71 éves, de igencsak emlékezetes szerepben tűnt fel. Az első és a második évad négy epizódjában ő alakította Ser Ilyn Payne-t, a királyi ítéletvégrehajtót, Ned Stark hóhérait. 2013-ban azonban hasnyálmirigyrákot diagnosztizáltak nála, ami miatt kórházi kezelésekre szorult. A következő évben meg is operálták, ezért a harmadik évadtól már nem vállalt szerepet a sorozatban.

A harmadik évad Walk of Punishment, azaz A büntetés útja című, harmadik epizódjában a Snow Patrol ír-skót rockegyüttes énekes-gitárosa, Gary Lightbody vendégszerepelt. Ő volt Roose Bolton dalos kedvű katonáinak egyike, aki a Harrenhal felé vezető úton a széria ismert betétdalát, A medve és a szűz címűt énekelte.

A Chris Martin vezette Coldplay angol rockzenekar dobosa, Will Champion, a harmadik évad kilencedik részében, a The Rains of Castamere, azaz A castamere-i esők című epizódban tűnt fel, amely egyébként a sorozat másik ismert dala is egyben. Ő is a zenészek között volt, természetesen dobosként, az emlékezetes Vörös Nászban.

A Sigur Rós izlandi rockegyüttes tagjait Joffrey Baratheon és Margaery Tyrell esküvőjén láthattuk a negyedik évad The Lion and The Rose, illetve Az oroszlán és a rózsza című második részében, amelyben az említett A castamere-i

esők című westerosi balladát adták elő. A filmbeli ifjú királynak azonban ez egyáltalán nem tetszett, ezért érmekkel kezdte dobálni a társaságot. Úgy tudni, egyikük arca meg is sérült ebben a jelenetben.

A Mastodon, a Grammy-díjas amerikai metal együttes tagjai óriási Trónok harca-rajongók. Ráadásul ők a sorozat egyik készítőjének, D. B. Weissnek a kedvencei, így többször is vendégszerepeltek a szériában. Az ötödik évad nyolcadik epizódjában szerepeltek, amikor az Éjkirály megölte, majd feltámasztotta őket. Később feltűntek a hetedik évad utolsó részében, A sárkány és a farkasban. Ott feszítettek a seregszemle első sorában zombikként.

A 2010-ben alapított Of Monsters and Men izlandi folkzenekar tagjai a hatodik évad több részében szerepeltek, mint a visszatérő társulat zenészei. A színpad feletti, címeres zászlókkal díszített erkélyeken álltak.

Ed Sheeran Grammy-díjas brit popsztár a hetedik évad nyitóepizódjában bukkant fel vörös köpönyeges Lannister-katonaként. A tábor-tűznél üldögélve elénekelte a zsoldostársainak és az arra lovagló Aryának a Hands of Gold című dalt. Szereplése már az évadnyitót megelőzően óriási hírverést kapott, sokan kifejezetten csak az énekes miatt nézték meg a Trónok harcát, az a rész nézettségi rekordot is döntött.

A szintén 2010-ben alakult brit poprock csapat, a Bastille tagjai is nagy Trónok harca-rajongók, ezért örömmel vállalták, hogy ők is a Falat ostromló, toprongyos Vadak legyenek a hetedik évadban. A zenekar ugyan derekasan helytállt a tömegjelenetek belfasti forgatásán, de a végső változathoz sok jelenetüket kivágták, így csak a gitáros Kyle Simmonst és a turnémenedzser Dick Meredith-et vették észre az éles szemű rajongók.

Nem csupán zenészek, más hírességek is megjelentek néhány pillanatra a sorozatban, például Noah Syndergaard, a New York Mets baseballcsapat Thornak becézett, villámkezü dobójátékosa, aki a hetedik évadban tűnt fel a Lannister-sereg katonájaként. Egy rövid jelenete is volt, amelyben elhajított egy lándzsát, és leterítte vele egy feléje vágató dothraki harcost.

Ákos a jubileum után

Egy évvel a nagy sikerű, jubileumi, akusztikus koncertsorozat után Ákos megjelentette a két nyitó előadás felvételét. A koncertfilm, rengeteg extrákkal kiegészítve, dupla DVD-n, a hanganyag pedig dupla CD-n jelent meg Ákos50 címmel. A Kossuth-díjas énekes-dalszerző tavaly áprilisban ünnepelte 50. születésnapját, egyúttal pályája indulásának 30. évfordulóját is. A jubileumi turné dupla nyitókoncertjére egy évvel korábban elkeltek az összes jegy. Lelkes, ünneplő rajongók fogadták Ákos és zenekarát a Budapesti Tavaszi Fesztivál koncertjein tavaly áprilisban a budapesti Müpában. Itt rögzítették a koncertfilmet és a hanganyagot. A dupla DVD első korongján a telt ház előtt lezajlott két műsor összes dala, a másodikikon pedig számos extra szerepel, például az MTVA által forgatott portréfilm és Ákos 2017-es Arany János-estjének közvetítése a Nemzeti Színházból. Az emlékező koncert dalai dupla CD-n is hallhatóak. Mindkét kiadvány exkluzív csomagolásban, gazdag képanyagot tartalmazó kísérfüzettel jelent meg.

A rock és a rap találkozása

A rock és a rap fúziója nem új keletű. Ezen a téren 1986-ban óriási áttörésnek számított az Aerosmith és a Run-DMC dala, a Walk this Way. A rap és a rock találkozása azóta is foglalkoztatja az előadókat, hiszen szimbolikus falakat döntenek le, és különböző zenei ízlésű rajongókat hoznak össze. Ezt tette nemrég a magyarországi AWS és az erdélyi USNK is. A két zenekar már régóta tervezte, hogy összeáll egy dal erejéig, és ez sikerült is, elkészítették az Idő című dalt, és hozzá videoklipet is társítottak. Az AWS frontembere, Siklósi Örs szerint már nagyon szerettek volna együttműködni egy hiphop együttesel, ezért elképesztően boldogok, hogy a USNK-jel egy igazi kompromisszummentes zúzást valósítottak meg. A tavalyi X-Faktor-győztes USNK tagjai, Laskay Nimród és Filep Kund arról beszéltek egy interjúban, hogy habár a metal és a rap, úgy tűnik, távol állnak egymástól, mégis jól vegyíthetők, erre pedig jó példa a Linkin Park és a Limp Bizkit zenéje. A dal 21. századi problémáról, az időhiányról szól, amellyel mindkét zenekar tagjai naponta szembesülnek. A zenéjét az AWS jegyzi, a szöveget pedig ByeAlex, a USNK és Siklósi Örs írta. A klipet Mák Roland rendezte.

Bírja a metalt!

David Hasselhoff a nyolcvanas években a Knight Rider sorozattal vált népszerűvé, ezt pedig tetézte a kilencvenes években a Baywatch-al. A nyolcvanas évek közepén zenészként is debütált, 1989-ben pedig emlékező, mondhatni történelmi jelentőségű koncertet adott a berlini fal ledöntésénél. Azóta szerepelt a Spongyabob-játékfilmben, majd pedig valóságos memmé vált a világhálón. A színész-énekes állítólag nemrég bejelentette, hogy készíti a tizennegyedik albumát, amely néhány metal dalt is tartalmaz. David Hasselhoff már korábbi interjúiban is emlegette, hogy bírja a metalt, kiváltképp az Iron Maiden és a Metallicát hallgatja szívesen. A készülő lemeze még azt is mondta, hogy a szabadságról szól.

Vanessa-Mae Budapesten lép fel

Vanessa-Mae kivételes tehetségű hegedűművész 25 éve van a pályán, és már valóságos szupersztárnak számít. Rajongói legnagyobb örömére május 24-én a budapesti Sportarénában ad koncertet, ezzel pedig napra pontosan 17 év után tér vissza Magyarországra. Vanessa-Mae 1978. október 27-én született Szingapúrban, 196 év különbséggel, de ugyanazon a napon, mint a legendás hegedűművész, Nicolo Paganini. Négyéves korában egy brit férfi adoptálta, ezért Londonba költözött, és itt kezdett el hegedülni is. 1988-ban világszerte ismertté vált. Popsztárokkal is együttműködött, például Janet Jacksonnal. Érdekesség, hogy nemcsak a zenében, hanem a sielésben is kiváló, részt vett az olimpián is.

Jelige: „NB”

Kedves Bizi!

Már hónapok óta szeretek egy fiút. Szeptember óta együtt járunk tréningekre. Egy évvel idősebb. Úgy érzem, hogy meg kellene mondani neki, hogy szeretem! Többször majdnem elmondtam neki, hogy na most..., de az utolsó pillanatban mindig elhallgatok. Mobilon nem tudom hívni, mert elvesztette a telefonját, és a szülei büntetésből nem vesznek neki újat. Mit tegyek?! Vágjak bele a valómásba?

Válasz:

Kedves „NB”!

Úgy gondolom, annak ellenére, hogy te szívesen kiöntenéd neki a lelkedet, ennek még nem jött el az ideje! Miért? Mert nem tudjuk, a fiú mire gondol, mit érez. Semmit se írtál arról, hogy a fiú hogyan viselkedik irántad, szimpatikus vagy-e neki, mit is érez, gondol rólad. Légy türelmes. Továbbra is járjál rendszeresen a tréningekre, és a helyett, hogy vallomással rukkolnál elő, inkább barátkozzál vele, ha van rá mód. Pl. szólítsd meg, kérdezd meg, hogy van, mit csinál, nincs-e kedve moziba, kólára, pizzára vagy cukrárszdába stb. menni. Ha veszi a lapot, és kiderül, hogy szívesen beszélget, szívesen elmegy veled kólára, pizzára, teára, akkor nemsokára jöhet a következő lépés, amikor megmondod neki, hogy tetszik neked, hogy szeretnéd jobban megismerni, és csak utána következne az utolsó lépés, hogy megmondod neki: szereted. Persze sok minden a fiútól, az ő magatartásától függ. De tudnod kell, hogy az is megtörténhet, hogy miután közelebről megismerted, kiszereztél belőle, elmegy tőle a kedved.

Jelige: „Csimpi”

Kedves Bizalmas sorok! Kérlek, segíts! Mit tegyek, mert nagy bajban vagyok! Beleszerettem a legjobb barátnőm szimpátiájába! És most nem tudom, hogyan mondjam meg neki. Tudom, hogy csalódni fog bennem. Nagyon jó barátnőm, és nem szeretném elveszíteni a barátságát.

Válasz:

Kedves Csimpi!

Először is gondolj arra, hogy az életben semmi sem egyszerű! Sose feledd, hogy az emberek, tehát a fiúk sem játékszerek. A barátnőddel pedig nem vagytok ovisok, akik a játékért harcoltok, hogy azé legyen a játékszer, aki előbb meglátja és megkaparintja! Tudnod kell, hogy az eseted nem egyedülálló. Már számtalanszor megtörtént, hogy két lány ugyanabba a fiúba lett szerelmes, mint ahogy nem egyszer megtörtént az is, hogy a fiúk is ugyanabba a lányba szerettek bele. Mondhatjuk úgy is, hogy ez fiataloknál elfogadható dolog. A legnagyobb gondot az jelenti, hogy a barátnőddel nem voltál őszinte. Nem mondtad meg neki, hogy az a fiú neked is tetszik. Ezért jó lenne, ha előbb a barátnőddel beszélnéd meg a dolgot. Az, hogy neked is tetszik a fiú, nem bűn, hisz nem választhatjuk meg, hogy kibe leszünk szerelmesek. Ezt pedig egy igazi barátnőnek meg kell értenie. Mivel a fiú mindkettőtök számára még csak szimpátia, így közösen álmodozhattok, beszélgethettek róla. Hogy a továbbiakban hogyan folytatódik a dolog, az nem tőletek, hanem a fiútól függ. Az lenne a legszerencsésebb a számotokra, ha kiderülne, hogy ennek a fiúnak nem ti, hanem egy harmadik lány tetszik. Egyből megoldódna a gond. És abban is biztos vagyok, hogy a látókörötökben nagyon gyorsan megjelennek újabb fiúk, akik közül megtetszik majd valaki vagy neked, vagy a barátnőddnek.

Jelige: „ Fekete Bimbó”

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok. Azért írok, hátha tudsz tanácsot adni. Azt hiszem, hogy velem valami nincs rendben. Félek, hogy bedilizek. Azt vettem észre, hogy egyik nap vidám vagyok, másnap pedig legszívesebben törnék-zúznék, és csak sírnék. Ha ilyenkor szól hozzám valaki, rögtön kiabálni kezdek. Sokszor tör rám a szomorúság, úgy érzem, hogy szinte fáj. Ha meghalok valamilyen szomorú zenét, elkezdek bögni, és nem tudom abbahagyni. Az is előfordul, hogy szörnyűségekre gondolok, hogy meghalok, hogy nagyon be-

teg vagyok. Sokszor úgy érzem, hogy engem senki sem szeret, hogy ronda vagyok, sose lesz fiúm, meg ilyeneket. Nem értem, mi van velem. Néha megjedek saját magamtól. Mit tegyek? Nem szeretnék orvoshoz menni. Segíts!

Válasz:

Akármiilyen feketének is érzed a körülötted lévő világot, tudnod kell, hogy szinte nincs olyan ember, aki ne érezte volna magát hasonlóan, mint most te. Az igaz, hogy mindenki más-más intenzitású éli meg ezeket a „fekete”, lehangoló időszakokat. Mondhatjuk azt is, hogy az időnkénti lehangoltság érzése a serdülőkori változásoknak a része, és nagyjából a serdülő szervezetében zajló hormonális változások rovására írható. Nagyon fontos, hogy, hogy ne ess kétségbe, és mondd el a szüleidnek, nagyszüleidnek, nagynénidnek, a kedvenc tanárnőddnek, tanároddnak, akiben megbízol, hogy hogyan is érzed magad. Ne hagyd, hogy elhatalmasodjanak a fekete és félelmetes gondolatok. Ahhoz, hogy megakadályozd, hogy eluralkodjon rajtad a mélabú és a szomorúság, fontos, hogy aktív legyél. Hogyan?

Úgy, hogy amikor elfog a szomorúság, pl. vidám zenét hallgatsz. Hívd fel azt a barátnődet, akivel olyan jókat szoktatok együtt nevetni. Nézzetek meg egy jó komédiát, beszélgetsetek, nevetgéljetek. A természetben való séta, mozgás is segít abban, hogy jobban érezd magad. Szellőztess ki a fejed! Rendszeresen sportolj, mert a mozgás hatására boldogsághormonok képződnek a szervezetünkben, és jobban érzük magunkat. A szobádban az ajtódra, a szekrényedre motivációs gondolatokat is kiteshetsz. Íme néhány: „Az élet olyan, mint egy tükör. Ha rámosolyogsz, visszamosolyog rád.” „Egy kis változás is megváltoztathat mindent.” „Tedd le a távirányítót, és mozdulj ki!”

Fontos, hogy a szüleid, elsősorban édesanyád tudjon a rossz hangulataidról, mert a legtöbb segítséget tőlük kaphatod. Ha az apu nem is, de az anyu nagyon is meg fog érteni. Ha mindez, amit felsoroltunk, nem segít, és továbbra is rád-rádtör a búskomorság, vagy a benned lévő feszültséget kibírhatatlannak érzed, szólj édesanyádnak, és fordulj a szakpszichológushoz, pszichiáterhez. És amikor csak teheted, mosolyogj rá a tükörből visszanézó személyre, és biztos, hogy a világ visszamosolyog rád! És ne feledd, nem vagy egyedül. Mindig van, aki segíthet, csak szólni kell.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

TESZT

Mennyire függsz másoktól?

Határozott vagy, és mindig tudod, mit akarsz, vagy könnyen befolyásolnak mások, és te szívesebben maradsz háttérben? Teszteld magad, hogy tisztábban láss!

1. Inkább azt szereted, ha mások döntenek helyetted, még olyan kérdésekben is, mint hogy mit húzol föl vagy melyik cipőt vedd meg?

Igen   Nem

2. Folyton úgy érzed, te jobban vonzódsz a szimpátiához, mint ő hozzád. Nem létezik elég szerelmi bizonyíték számodra, és rettegsz attól, hogy elhagy...

Igen   Nem

3. Szakítás után úgy viselkedsz, mint egy kúszónövény, melyet megfosztottak a karótól? Nem vagy képes egyedül maradni, rögtön keresel valakit, aki pótolhatja a hiányt.

Igen   Nem

4. Rosszul érzed magad még akkor is, ha a szimpátiád nem tud veled menni egy buliba?

Igen   Nem

5. Képes vagy órákon keresztül feszülten várni, abban reménykedve, hogy megcsörren a telefon, és a szerelmed felhív?

Igen   Nem

6. Képes vagy mindenben engedelmesskedni a szerelmednek, még ha ez ellenkezik is a te elképzeléseiddel? Olyan szórakozóhelyre menni, amelyik nem tetszik neked, elhanyagolni saját barátaid, mert Ő nem szereti őket?

Igen   Nem

7. Sokszor ugyanolyan típusú szimpátiákat választasz? Olyanokat, akik befolyásolnak és csalódást okoznak?

Igen   Nem

8. Ritkán kezdeményezel beszélgetést, általában észrevétlenül maradsz? Úgy érzed, ha véleményt alkotnál valamiről, úgyis elutasítanák? Jobban szeretsz olyan témákat említeni, amelyeknél nincs meg a vitakozás esélye?

Igen   Nem

9. A szimpátiáddal való találkozás után vagy rózsaszínben látod a világot, vagy teljesen lehangolt vagy?

Igen   Nem

PONTOZÁS

Add össze, hány igen és hány nem választ karikáztál be!

ÉRTÉKELÉS

0-3 IGEN

A szerelmednek fontos szerepe van az életedben, de nem tulajdonítasz nagy jelentőséget neki.

4-6 IGEN

Úgy tűnik, nagyon szenvedélyesen éled a szerelmi életed. Vigyázz, ne hogy feláldozd magad a szerelem oltárán, és közben elveszítsd önmagad!

7 VAGY TÖBB IGEN VÁLASZ

Vigyázat! A te érzelmi életedben könnyen előfordulhatnak súlyos zavarok! Semmi kétség, fogalmad sincs, mit is szeretnél valójában.

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben egy híres magyar festőművész nevét és két ismert alkotásának címét rejtettük el.

		OSZTRÁK TARTOMÁNY	▼	NEPI HANGSZER, FORGÓLANT	VERTÉS HAL HULLHAT	▼	EMEZ BÁNÁTI HELYSÉG	VÖRÖS	TERIKE KÉN	▼	BARÁTOK EGYFAJTA PAPIR	▼	◆	
▶ SZ		NY												
KONYHAI ESZKÖZ LAKÁS RÉSZE		▼		NY		ERKÖLCÖSÖS TUSOL BETŰI		VARR BETŰI		▼		NEMZETSEG, NAGY CSALÁD		
1000	▶	RÉGI PÉNZ KIS SAROLTA	▼	FARMER-MÁRKA KÉN	▶	TOMÁN MÁRIA	▶	ZACSKÓ TOLTA RÉGIESEN						
IPSE			RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG ETUS		KÉNYELMES JARÁS LATYAK				Z. K. L.					
MEGY	▶	ESZENYI ENIKŐ 550	▶	SORRENDBE ILLESZTI SZARAJEVÓ	▶			ISMERETLEN NÉVJELE		DÖLNI KEZD		DEHOGY ZÉRÓ		
KIMERÜLT			NYAKBA-VALÓ 50				EURÓPAI FŐVÁROS HIDROGÉN							
◆											◆		◆	

Megfejtés: SZINYEI MERSE PÁL, MAJÁTIS, LILA RÜHÁS NŐ

Maradj inkább egészséges!

Amikor a kedvenc cipőd az ellenségeddé válik

A kamaszok lába folyamatos növekedésben és fejlődésben van, ami azt jelenti, hogy egy rosszul megválasztott cipő akadályozhatja lábuk egészséges fejlődését, és ez akár élet-hossziglan tartó lábfej-, térd- és hátfájáshoz vezethet. A trendi, de egészségtelen cipők egyre több ember számára okoznak kínzó fájdalmat. A tinédzserek pedig még inkább ki vannak téve ennek a veszélynek, mivel a lábfejekben lévő csontok növekedése egészen a felnőtté válásig tart. Kamaszkorban a csontok még nem olyan kemények, ezért könnyen deformálódhatnak, ha egy nem megfelelő formájú és méretű cipőbe próbálsz bele a lábadat.

Sokszor halljuk: „A szépségért meg kell szenvedni!” Ha azonban a kényelmetlen cipők miatt kialakuló bőrkeményedésekre, bűtykökre és benőtt körmökre gondolunk, nem biztos, hogy megéri. És ezeknél vannak még komolyabb és fájdalmasabb problémák is. Az egészségtelen cipők viselése következtében megváltozik a járásmód és a testtartás, ami kellemetlen térd-, csípő- és hátfájáshoz vezet.

Különösen a lányok vannak kitéve ennek a veszélynek, ugyanis közülük nagyon sokan hordanak túl magas sarkú cipőt. Nem árt, ha tudod, milyen veszélyeket jelenthet egy egészségtelen cipő. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy azonnal ki kell dobnod kedvenc lábbelidet, de ne hordj mindennap magas sarkú cipőt vagy balerinacipőt. Különösen akkor, ha tudod, hogy sokat fogsz gyalogolni. Ugyanis ezek azok a lábbelik, amelyek leginkább veszélyeztetik lábad egészségét.

– Ügyelj arra, hogy az edzőcipődet mindig gondosan és erősen kösd meg.

– Amikor az üzletben felpróbálsz egy cipőt, mindig sétálj benne egy kicsit, hogy meglásd, úgy is kényelmes-e.

Tetszetős? Lehet, de biztosan kényelmetlen

– Cipőt mindig a nap végén vásárolj, mert akkor a lábfejed hosszabb.

– Ügyelj arra, hogy próbáláskor mindkét lábadra felpróbáld a cipőt, mivel a két lábfejed hossza eltérő lehet.

– Egyes ortopédusok szerint a 3–5 cm magas sarkú cipők még nem egészségtelenek. Ajánlatos azonban, hogy minél kevesebb ideig hordj magas sarkú cipőt.

– Olyan cipőt válassz, melyben lábujjaid szabadon mozoghatnak. Szakértők szerint jobb olyan lábbelit viselni, amely tartja a lábat (pl. fűzős vagy pántos cipőt).

Beszédes szemek

Tudtad-e, hogy a főemlősök közül csak az embernek van szeme fehérje?

A szemünk a legtökéletesebben működő üzenetközvetítő eszköz. Szemkontaktusra törekszünk, ha beszélgetni szeretnénk valakivel, elkerüljük a másik ember tekintetét, ha nem akarunk szóba állni vele. Miről árulkodik a szemünk?

A szemünkkel képesek vagyunk az alapvető érzelmeket – félelmet, haragot, undort, meglepettséget, boldogságot, szomorúságot – kifejezni. A szemfehérje is az egymás közti kommunikációt segíti: általa válik egyértelművé, merre, meddig néz az ember.

Őszinte tekintet?

A tekintet a társas kapcsolatokban az érdeklődés, az őszinteség kifejezőeszköze. Bizonytalanságot, zavart közvetít, amikor valakinek – szinte menekvést keresve – ideoda jár a szeme. Az oldalt vetett pillantás szintén kifejezhet bizonytalanságot, de az érdektelenség biztos jele is egyben. Ideges viselkedését nem leplezheti a túl gyakran pislogó ember. Már kicsi korunkban megtanultuk, hogy nem illik hosszan bámulni valakit. Hogyan viselkednek az emberek, amikor zsúfolt helyen, mondjuk egy liftben összezárva utaznak? Futó pillantásokat vetnek egymásra, majd még mielőtt szemkontaktus létesülne köztük, gyorsan félrenéznek. A hazudós ember pontosan tudja, hogy mekkora szerepe van a szemkontaktusnak a kommunikációban. Hogy hazug szavait alátámassza, intenzíven – a keltetőnél kitartóbban – néz bele partnere szemébe. A tekintet kulcsszerepe a szerelemben egyértelmű. A szerelmesek egymásra vetett, hosszas pillantása szeretetteljes, bensőséges érzelmekre utal. A szem kitűnő figyelemfelkeltő eszköz, a nők ezt pontosan tudják, ezért festik, hangsúlyozzák a szemüket.

Tartsd be a szabályokat!

Egyes kultúrákban a szemkontaktus szigorú szabályokhoz kötött. Déli kultúrákban például illetlenségnek számít, ha egy fiatal lány belenéz egy felnőtt szemébe. Az a külföldi, aki nem ismeri ezt az illemszabályt, lehet, hogy személyes sértésnek veszi ezt a viselkedést.

Kerüld az esti nassolást!

Ha unatkozol, esetleg rossz napod volt, és ezt úgy szeretnéd kompenzálni, hogy benyomsz egy fél tábla csokit fürdőzés közben, ne tedd, van jobb megoldás!

Hanyagold a cukrot! A cukortól csak még éhesebb leszel. Ha a főétkezések között megiszol mondjuk egy cukros üdítőt, esetleg be kapsz egy szelet csokit, a tested inzulinszintje folyamatosan magas lesz, ez pedig éhségérzetet kelt, ráadásul elősegíti a zsírraktározást is. Kizárólag a gyümölcsökben, esetleg a tiszta, termelői mézben fellelhető cukrokban bízz, a többi ártalmas.

Egyél eleget vacsorára! Persze olyasmiből, aminek a tápértéke kielégítő. Bármit is fogyasztasz, nyers vagy legalább párolt, grillezett zöldség, hidegen sajtolt növényi olaj legyen a tányérodon, ebből nyugodtan ehetsz nagyobb adagot is. Ha csupa felfújt, finomított kajával töltöd meg a hasad, nem csoda, hogy a tested

sztrájkolni kezd „valami másért”. Mivel nem tudod pontosan, mire vágysz, az első, ami eszedbe jut, valami nehéz, hizlaló élelmiszer lesz. Kerüld a vacsora utáni nassolást!

Nem is éhes voltál te, hanem szomjas... – hangzik a jól ismert vicc utolsó mondata, és bizony van benne igazság is. Azt mondják, ha valami édeset kívánsz, akkor tulajdonképpen folyadékra van szükséged a szervezetednek; legközelebb mindenképp próbáld ki ezt a tippet. Tuti, hogy eszedbe jut, milyen más hasznos tevékenységek léteznek még a nasizáson kívül.

Milyen mozgásforma illik hozzád?

Ha még nem sportolsz, vagy már nem szívesen üzöd jelenlegi mozgásformádat, próbáld megtalálni a hozzád leginkább illő sportot!

Kapd fel a nyúlcipőt!

A futást sokan szeretik, olcsó, egyszerű sport, amit szinte bárhol csinálhatunk. Viszont szakemberek egybehangzó véleménye szerint a legideálisabb mozgásforma heti 5 napon át napi fél-egy órás gyaloglás. Ha már a kondíciód javult, lehet gyorsítani a gyaloglás tempóján, majd egy hosszú, fokozatos rászoktatás után lehet elkezdni futni. Célszerű beszerezni egy jó futócipőt, mert így kevesebb veszélynek teszed ki a bokádat.

A bicaj is kiváló választás

Ha nem lenne szimpatikus a futás, akkor egy másik népszerű sportot vegyél figyelembe, a biciklizést. A biciklizés az egyik legkiválóbb

sport, és szórakoztató szabadidős tevékenység is egyben. Főleg a láb- és a farizmokat dolgoztatja meg.

Csobbanni sem rossz

Ha nem a szárazföldi sportok híve vagy, választhatod az úszást is, persze, ha van hol csobbanni. Az egyik leghatékonyabb, legnépszerűbb mozgásfajta, hiszen az összes izmot egyszerre mozgatja meg. Túlsúlyosan és gerincproblémáson is úszhatsz, hiszen nem terheli sem a gerincedet, sem a lábadat túlságosan. Javítja a rugalmasságot, és javítja a testtartást.

Ha kerekesebb formákra vágysz

Mindegyik labdajáték hatalmas népszerűségnek örvend, és főleg a karizmokat, illetve a lábadat erősíti. Nemcsak az izomzatod fejlődik vele, hanem a csapatszellemed, a kitartásod és az önuralmad is fejlődik, emellett a csapatsportok tökéletes szórakozást is nyújtanak. A művészibb, jó ritmusérzékűek választhatják a táncot is. Rengeteg formája létezik, minden izmodat erősíti, formálja, és nagyszerű szórakozás is.

Ha már végképp nem megy semmi sem...

Ha otthonülő típus vagy, akkor is mozognod kell! Hogy otthon is végezhess valamilyen

mozgást, próbáld ki az ugrókötelezést. Ehhez a sporthoz nem árt egy kis állóképesség, illetve ritmusérzék, bár akkor is érdemes elkezdened, ha épp ezeknek a híján vagy, hiszen nagyon fejleszti ezeket a képességeidet. Az ugrókötelezést nemcsak ugrálva, lépegetve is végezheted. Ha súlyosabb vagy az átlagnál, inkább lépeget, ha pedig gyakorlott vagy a mozgásban, nyugodtan ugrálj. Fontos, hogy ne a betonon, hanem inkább fűn vagy balesetmentes szőnyegen végezd a gyakorlatokat.

Meglepő dolgok a házi kedvencekről

1. A kutya képes kiszagolni a cukorbetegséget

Elsőre úgy hangzik, mint egy epizód a Lassie tévsorozatból, de valójában igaz dolog. Egy megfelelően képzett kutya képes a cukorbeteg gazdi vércukorszintjének veszélyes mértékű változását megérezni a szaglása révén, valamint még időben tudja figyelmeztetni gazdáját a veszélyre (manccsal, nyalással, nyüszítéssel vagy ugatással).

2. A kutyák ki tudják mutatni szeretetüket a gazdi felé

Amikor a kutya keresi a szemkontaktust, egyszerűen csak a szeretetét próbálja kimutatni, és nem feltétlenül kérést próbál eszközölni felénk. Csak nagyon közeli kapcsolat esetén alakul ki ez a fajta viselkedés, egyébként más kutyákkal vagy idegenekkel szemben az agresszió jele a szemkontaktus. Persze nem minden esetben áll fenn a dolog, lehet, hogy csak az ebédünkre pályázik. Ha feszült a testtartása és a füleit égne me-reszti, akkor jobb békén hagyni, mert valamiért morcos az eb.

3. A kutyák képesek akár 250 szó felismerésére is

A legokosabb, legjobban képzett kutyafajták nagyjából egy kétéves gyerek értelmi szintjén vannak, mármint a beszéd felismerését illetően, állítják szakértők. Ezek a fajták 250 szó felismerésére is képesek, míg az átlagos kutyák csak 150-re. Ezek a kutyafajták: a border collie, uszkár, német juhász, golden retriever, dobermann.

4. A fehér macskák gyakran süketek

A fehér szőrű macskák gyakran süketek az egyik vagy mindkét fülükre, főleg azok, melyeknek kék a szeme. Ha csak az egyik oldalon kék, akkor valószínű, hogy arra a fülére nem hall az állat.

5. A kutyák tudnak táncolni

Egyes kutya-tulajok olyan szórakozást találtak ki, hogy táncverseny rendeznek kutya-gazdi párosításban, koreografált mozgatsort bemutatva, megfelelő zenére, esetleg beöltözve. A kutya pedig képes követni a zene ütemére a megfelelő mozgatsort.

6. A macskák a szájukon keresztül érzik a szagokat

Egy kisméretű szagérzékelő mirigy található a macskák szájpadlásán (Jacobson-szerv). Ahhoz, hogy a leggyengébb szagfoszlányokat is megérezzék, nagyra nyitják a szájukat, hogy az inger elérje az érzékelő szervet. Ez a furcsa szokás a Flehmen-reakció.

7. A macskák a szemükkel fejezik ki érzéseiket

A macskák az egymás közötti kommunikációt gyakran megoldják egymás nézésével és az egymásra való pislogással, állítják a viselkedés-kutatók. Egy lassú pillantás a nyugalom jele, ami szintén nyugtatólag hat a fajtársra. Emberre irányulva egy csábító pillantás sokféle érzelmet válthat ki, vonzalmat, érdeklődést, szeretetet. Ha viszonzzuk, a macskák megértik, egy hosszú pillantás, majd lassú pislogás megnyugtatólag hat házi és vadmacskára egyaránt.

8. A kutyák képesek szerelembe esni

Vajon képesek-e szerelmi kapcsolatot kialakítani, vagy bármelyik ellenkező nemű fajtársuk megteszi, amellyel összefutnak a parkban? Az egyik szakértő, Elizabeth Marshall szerint igen, képesek rá, és erre dokumentált példát is tud mutatni. Szerinte azért mutat csak kevés kutya ilyen viselkedést, mert többnyire házi kedvencként tartva, elzárva élnek fajtársaiktól.

Mit (nem) tudsz az Európai Unióról?

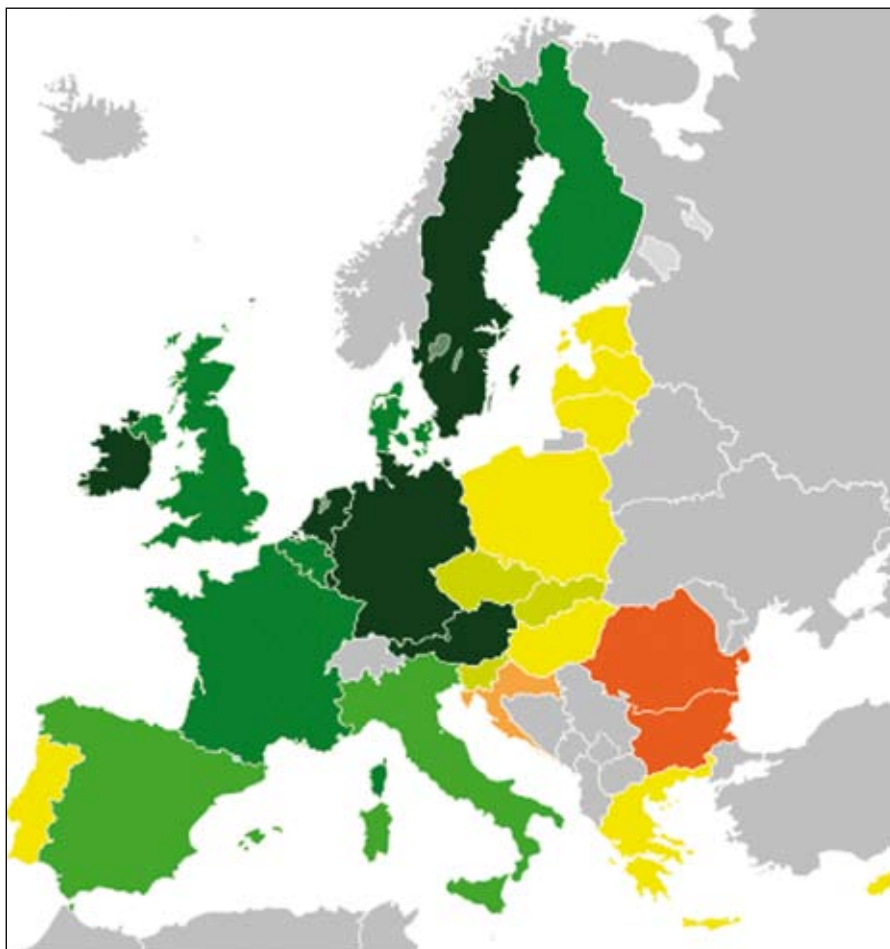
Tudtad, hogy ebben az államközösségben 500 millióan élnek, és hogy 24 hivatalos nyelve van? És azt, hogy az Unió több évtizede jött létre, tagországainak száma pedig 6-ról 28-ra emelkedett? Ismered az EU zászlaját? Pénznemét? Ugye, nem?

Akkor lássunk hozzá, hisz Szerbia is az Európai Unióban látja jövőjét, ott, ahova a kontinens nyugati és középső fele, közöttük Magyarország is, már betársult. Az Unió történetéről tudni kell, hogy megalapításának ötlete sok évvel ezelőtt, a második világháború után született. A háború sok szenvedést okozott az európai népeknek, és meggyengítette az országok gazdaságát. Európa fontos leckét tanult meg: csak az egység és a szolidaritás hozhatja meg mindenkinek számára a jólétet, csak így lehet megteremteni a tartós békét, és örökre véget vetni a háborúzásnak.

Jean Monnet, az európai integráció atyja 1950-ben találkozott a francia külügyminiszterrel, **Robert Schumann**nal, aki azt javasolta, hogy az európai béke fenntartása érdekében hozzanak létre egy közös szervezetet, amely az európai gazdaság számára két alapvető forrás, a szén és az acél piacát szabályozza. Schuman tervet terjesztett elő az együttműködés elmélyítése céljából. Ennek okán ünnepeljük minden év **május 9-én** az Európa-napot.

Egy évvel később megszületett az Európai Szén- és Acélközösség, amelynek hat tagországa volt: Franciaország, Olaszország, Nyugat-Németország, Belgium, Hollandia és Luxemburg. Az alapító egyezményt Párizsban írták alá. 1957. március 25-én az imént említett hat ország aláírta a Római Szerződést, amellyel két közösséget alapítottak meg: az Európai Gazdasági Közösséget, valamint az Európai Atomenergia-közösséget. Az első az európai országok gazdaságának fejlesztését kívánta elősegíteni, a második pedig a békés célokra felhasznált atomenergia közös fejlesztését célozta meg. 1973-ban belépett az Egyesült Királyság, Írország és Dánia.

1979-ben először választották meg közvetlenül a képviselőket az Európai Parlamentben. 1981-ben Görögország csatlakozott, majd 1986-ban társult Spanyolország és Portugália is. 1990-ben leomlott a berlini fal, ezzel Kelet-Németország is belépett az Unióba. 1992. február 7-én a 12 ország aláírta a Maastrichti Egyezményt, amelynek értelmében az Európai Gazdasági Közösség neve Európai Unióra módosult. Ezzel az államok azt szándékozták kifejezni, hogy nemcsak gazdasági, hanem sok más kérdésben is közösen döntenek. 1995-ben csatlakozott Svédország, Ausztria és Finnország. Franciaország, Németország, Belgium, Luxemburg, Hollandia,

Az EU-tagállamok a kontinens térképén

Portugália és Spanyolország között érvénybe lépett a Schengeni Egyezmény. Ettől kezdve ezeknek az országoknak az állampolgárai szabadon, ellenőrzés nélkül kelhetnek át a határokon.

1997. október 2-án aláírták az **Amszterdami Szerződést** – egy új, közös programot, amelynek középpontjában a foglalkoztatottság áll.

1999-ben megszületik az euró.

2001. február 26-án megkötötték az **Nizzai Szerződést**. Az ebben lefektetett szabályok szerint zajlott azon kelet-európai országok integrációjának előkészítése, amelyek felvételüket kérték az EU-ba. 2002. január 1-jétől az euró vált hivatalos fizetőeszközzé a 12 alapító tagállamban. Az Egyesült Királyság, Dánia és Svédország úgy döntött, megtartja nemzeti pénznemét. 2004-ben az Unió Észtország, Litvánia, Lettország, Lengyelország, a Cseh Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, Magyarország, Szlovénia, Málta és Ciprus csatlakozásával 25 tagúra bővült. 2007-ben csatlakozott Románia és Bulgá-

Az Európai Unió zászlaja kék háttérben tizenkét ötágú aranycsillag alkotta körből áll

ria. 2013-ban Horvátország is az Európai Unió tagjává vált.

Az Európai Unió egyik jelképévé vált **Ludwig van Beethoven 1823-ban komponált IX. szimfóniájának** egy részlete, Friedrich von Schiller 1785-ben írt lírai költeményének, az **Örömdának** a megzenésített változata.

A himnusz nemcsak az Európai Uniót, hanem Európát egészét jelképezi. Az Örömdána Schillernek az emberek testvériségéről szóló – Beethoven által is vallott – idealista világnézetét fejezi ki.

Bejuthatnak-e gyerekek a parlamentbe?

Nem minden korosztály. Csoportos látogatás esetén 14 évesnél idősebbnek kell lenni ahhoz, hogy bejuthassunk az épületbe. Egyes épületrészek azonban, így a parlamentárium és az ülésterem a családok előtt is nyitva állnak, tehát a gyerekek előtt is.

A csodálatos főváros, Brüsszel

A Tanács (balra) és a Bizottság főépületei Brüsszelben

1972-ben az Európa Tanács választotta himnuszául Beethoven Örömdóját, majd a művet 1985-ben az EU vezetői az Európai Unió hivatalos himnuszává tették. **Az európai himnusznek nincs szövege:** szavak nélkül, a zene egyetemes nyelvén szól a szabadság, a béke és a szolidaritás európai eszményeiről.

Az európai himnusz nem arra hivatott, hogy az uniós országok nemzeti himnuszainak helyébe lépjen, hanem arra, hogy a tagországok által közösen vallott értékeket éltesse. A himnusz nemcsak az Európai Unió hivatalos rendezvényein, ünnepein csendül fel, hanem sok más európai vonatkozású eseményen is.

Az Unió **mottója:** In varietate concordia, vagyis Egyesülve a sokféleségben.

A 2019. évi Európa-nap alkalmából az uniós intézmények megnyitják kapuikat a nagyközönség előtt. Erre **Brüsszelben május 4-én került sor. Luxembourgban május 9-én, Strasbourgban pedig május 19-én nyitják meg a kapukat.** Az Európában és a világ többi részén működő helyi uniós irodák is gazdag felnőtt- és gyermekprogram-választékkal várják a látogatókat.

Az Unió parlamentjének 751 képviselője van, közöttük egy vajdasági magyar, **Deli Andor**, aki a magyarországi FIDESZ színeiben tartózkodik az EU rangos intézményeiben.

A parlament elnöke **Antonio Tajani**, az Európai Tanács elnöke **Donald Tusk**, az Európai Bizottság elnöke pedig **Jean-Claude Juncker**.

E hó 26-án választásokat tartanak, azaz megválasztják a parlament új összetételét. Azok a vajdaságiak, akik magyar állampolgársággal is rendelkeznek, először vehetnek részt a két és fél hét múlva esedékes uniós parlamenti választáson.

Sok érdekességet megtudhatsz még az Unióról, pl. az europa.eu/kids-corner/explore_hu.html címen.

Az euró

A közös pénz használatáról szóló döntés nem volt egyszerű az Unióban. Bevezetése hosszú folyamat volt, amely sok országot érintett. Előnyei azonban kétségtelenül vannak, például jó néhány országon keresztül átutazhatunk, miközben pénzt sem kell váltanunk. A múltban az Európai Unió tagállamai többször is kísérletet tettek arra, hogy továbblépjenek a gazdasági unió és a közös valuta felé. Az európai vezetők azonban végül csak

1991-ben, a hollandiai Maastricht városában egyeztek meg a közös valuta bevezetésének határozott ütemtervéről. 1999. január 1-jén bevezették az eurót „elszámolási egységként”. Ez azt jelentette, hogy papíron sok pénzügyi művelet során használták, de készpénz formájában (azaz bankjegyként és érmeként) még nem állt rendelkezésre. Ez azért történt így, hogy a bankokban és a vállalatoknál használt különböző pénzügyi rendszereket legyen idő átállítani az új pénzre. Ezt követően 2002. január 1-jén az euróra áttérő 12 országban megjelentek az euróbankjegyek és -érmék. A bankautomaták eurót adtak ki, az üzletekben pedig csak euróban adtak vissza. A korábbi nemzeti valutákat az üzletek és a bankok rövid idő alatt összegyűjtötték, és kivonták a forgalomból; végül az euróvezet polgárainak zsebében és pénztárcájában már csak euró maradt. Az újabb uniós tagországok közül Szlovénia csatlakozott elsőként az euróvezetethez 2007-ben, majd 2008 januárjában Málta és Ciprus, 2009-ben Szlovákia, 2011-ben pedig Észtország következett.

Milyen előnyökkel jár a közös pénz?

Mivel az eurót az euróvezetet alkotó 17 országban mindenhol használják, könnyű összehasonlítani az árakat. Így külföldről is rendelhetünk dolgokat, pl. tévékészüléket vagy könyvet, ha azok ott olcsóbbak. Ezáltal fokozódik a verseny a szállítók és a boltok körében, ami az árak további csökkenéséhez vezet. A múltban a pénzváltás meglehetősen költséges dolog volt, mert a bank megfizette ezt a szolgáltatást. Mára az utazás olcsóbb és könnyebb lett az euróvezeten belül, akár munka, akár turizmus vagy éppen tanulmányok céljából utazunk. Ha az euróvezet egyik országából egy másikba utazunk, már nincs szükség pénzváltásra.

Egy pénz, sok forma

Az azonos értékű euróbankjegyek minden tagállamban egyformán néznek ki. Tehát egy tízeurós bankjegynek mindig ugyanaz a mintázata, függetlenül attól, hogy Spanyolországban, Olaszországban vagy Szlovéniában nyomtatták. A bankjegyek több biztonsági elemmel is el vannak látva, hogy ne lehessen őket másolni, azaz hamisítani. Ezek közé a biztonsági elemek közé tartozik például a fémcsik és a hologram. Az euróérmék egyik oldala minden országban egyforma, ezt közös oldalnak hívjuk. Az euró- és a centérmék közös oldala az Európai Unió különböző térképeit ábrázolja. A másik oldalon eltérő minta szerepel attól függően, hogy melyik ország bocsátotta ki az érmét; ezt nemzeti oldalnak hívjuk. A nemzeti oldalakon nagyon sokféle különböző mintázat található, de általában – egyéb témák mellett – az adott ország történelmének, művészetének vagy természetének valamilyen elemét ábrázolják.

Lemondani valamiről valamiért

Ritkán hallani, hogy a gyerekek takarékoskodnak. Inkább a szülei, nagyszülei, rokonaik azok, akik idejekorán gondolnak a drága tanulmányokra, és elkezdik gyűjteni a pénzt, hogy legyen, amikor a gyerek felnő. Ez nagyon jó, de a gyerekek is tudnak takarékoskodni. Erre jó példa a sok-sok „korábbi” gyerek. Ők perselyben őrizték gazdagságukat, vagy bankban kamatoztatták vagyongájukat. Szakemberek szerint a felnőtté válás folyamatában nagyon fontos, hogy kialakuljon a takarékoskodás és mértékletesség érénye. Fontos, hogy meglegyen bennünk az önmérséklés, vagyis tudjunk magunkon uralkodni, amikor nem tudunk valamit rögtön megszerezni. A gyűjtés, a takarékoskodás nem más, mint lemondani valamiről valamiért. A pénzügyi intézetek jó része ismét ad lehetőséget a 18 éves aluliaknak takarékoskodásra. Hogy dinárban, euróban vagy más pénznemben takarékoskodjunk-e? A bankban tanácsot kaphatunk ehhez a döntéshez is.

A kalap

Egy idősebb hölgy kalapot próbál egy üzletben. Az eladó dicséri:

– Ez a kalap nagyszerűen áll önnek! Tíz évvel fiatalabbnak látszik benne!

– Nos, akkor inkább nem kérem. Nem engedhetem meg magamnak, hogy amikor levegőt veszek, tíz évvel öregebbnek lássanak.

Házi feladat

A másodikos Sanyikát bekíséri reggel az anyja az iskolába. Az anya panaszkodik a tanító néninek:

– Sajnos, a kisfiam nem tudta mára elkészíteni a házi feladatát matematikából.

– Miért? – kérdezi a tanítónő.

– Mert nincsenek a számítógépén római számok.

Felemás cipő

Szabó felemás cipőben jelenik meg a vállalatnál értekezleten. A főnöke ráripakodik:

– Mit képzelsz magáról?! Most azonnal hazamegy, és kicseréli a cipőjét!

– Hiába tenném, főnök – feleli Szabó –, mert otthon is egy fekete meg egy barna maradt.

Pont hu

– Mit mond az internetes szellem??

– ???

– .hu

DirectX

Pistikét irodalomórán a tanárnő megszólítja:

– Pistike! A Mikszáth-ot véletlenül X-szel írtad!

– Dehogyan, tanárnő! Az DirectX.

Származás

Pistike megkérdezi:

– Mondd, anyu, az ember a majomtól származik?

– Igen, kisfiam.

– És melyik ember vette észre először, hogy ő már nem majom?

Hangulat

Hogyan lehet feldobni a számítástechnikai szakkör hangulatát?

– Ül le a számítógép elé, várj egy másodpercet, majd döbbsz arckifejezéssel kezdj el kiáltozni: Nem lehet! Megtalálták! Ezután szaladj el!

– Kezdj el ész nélkül hahotázni, majd 3 perc elteltével, amikor már mindenki téged néz, állj meg és kezdj el nézni, mit néznek a többiek!

– Kezdj el villámsebességgel gépeltetni, majd gonosz arckifejezéssel kezdj el bámulni a szomszédodat!

– Mielőtt bejárnának a többiek, véletlenszerű sorrendben csatlakoztasd össze a monitorokat a számítógépekkel!

Talált

– Anya, anya! – szalad a szüleihez Pistike
– Nehogy megvegyétek azt a görkört, amit kértem születésnapomra. Éppen kerestem valamit a szekrényben és találtam ott egyet!

Móricka

Móricka, mondd meg, mi történt 1802-ben?

– Akkor született Kossuth Lajos.

– Nagyon jó. És 1805-ben?

– Akkor lett hároméves.

Miért?

– Nagymama, miért olyan nagy a szád?
– Nagymama, miért olyan nagy a szemed?
– Nagymama, miért olyan nagy az orrod?
– Jaj, Piroska, menj már innen azzal a nagytóval!

Japán kopasz

– Hogy hívják a japán kopaszt?

– Hajasima.

Barátság

– Adj kölcsön ezer dinárt!

– Nem adok, mert ha adok, oda a barátság!

– Ugyan már, nem voltunk mi eddig sem valami nagy haverok!

Fölfedező

– Gézuka, gyere ki, mutasd meg a térképen, hol van Amerika! – mondja a tanár a gyerekeknek.

– Itt – mutat a megfelelő helyre a gyerek.

– Jól van. Móricka, most mondd meg, hogy ki fedezte fel Amerikát?

– Hát a Géza!

Mi az?

– Mi az: ha feldobják, semmi, ha leesik, ezres?

– ?

– Én sem tudom, de szívesen dobálnám!

A legjobb Jean-viccek

Papucs

– Jean, miért csak a bal papucsomat készítette ki az ágyam elé?

– Mert mostanában mindig bal lábbal kel fel, uram.

Csillag

– Jean, maga szerint élnek élőlények azon a csillagon?

– Bizonyára, uram, hiszen kivilágították.

Víz

– Jean, öntsön ki egy vödör vizet az ablakon!

– Miért, uram?

– Mert vízeseést akarok látni.

Óra

– Jean, tegye be a vekkert a páncél-szekrénybe!

– Miért, uram?

– Hogy időt spóroljunk.

Előadás

– Jean, tudja, mit játszanak ma a színházban?

– A VIII. Henriket, uram.

– Akkor itthon maradok.

– Miért, uram?

– Azért, Jean, mert az első hetet nem láttam.

Lövés

– Jean, mi volt ez a lövés?

– Hazánkba érkezett az amerikai elnök, uram. Neki szólt.

– De most megint lőttek.

– Ez is neki szólt, uram.

– Miért? Az első nem talált?

Mit akartunk mondani?

Most ugrik a majom a vízbe. (most történik valami)
 Szereti, mint majom a fiát. (imádja, isteníti)
 Orránál fogva vezeti. (becsapja)
 Ugrál, mint majom a ketrecben. (izeg-mozog)
 Tapogatva jár, mint róka a jégen. (óvatos)
 Egy rókáról hét bőrt nem lehet lenyúzni. (ne légy telhetetlen)
 Erőtlen, mint a bőrehagyott kígyó. (gyenge)
 Kígyót-békát kiabál. (veszekszik)
 Annyi, mint kilenc medvének egy vadkörte. (kevesli)
 Szereti, mint medve a mézet. (kedvenc étele)
 Eljártatja vele a medvetáncot. (elbánik vele)
 Felkelti valakiben az alvó oroszlánt. (felmérgesít)
 Ordít, mint a kölykevesztett oroszlán. (dühös)

Európai népek közmondásai

Lengyel közmondás: Kétszer ad, aki gyorsan ad.

Holland: Az egy rendbe tartozó szerzeteseknek egyforma csuhát kell viselniük.

Görög: Nem az emberek vannak a szabályokért, hanem a szabályok az emberekért.

Cseh: Jobb két évig tárgyalni, mint két hétig háborúzni.

Magyar: Ha valaki egyszer megégette a száját forró vízzel, az később már a hideget is fújni fogja.

Román: Elfuthatsz, de nem bújhatsz el.

Francia: A tetteink követnek minket.

Görög: Az ész szüli a tőkét, és nem fordítva.

Különségkereső

A két rajz között 15 különbséget rejtett el a rajzoló. Megtalálad őket?

Művészet vagy csak szellemes ötlet?

Válassz helyesen!

Melyik országnak van legtöbb lakosa?

Oroszország   Kína   Brazília

Mit neveztek a régi magyarok a Hadak útjának?

a Bécs felé vezető utat   a Tejutat   a honfoglalás útvonalát

Milyen rokont neveztek ipának?

sógort   apóst   anyóst

Minek az elődje volt a dagerrotípiá?

gépkocsi   távcső   fénykép

Az égisz erő növény a mesékben nem más, mint a paszuly. Milyen növény ez?

borsó   fenyő   bab

KVÍZ

Ismered-e Európa fővárosait?

Európa közepén élünk, jól ismerjük az európai országokat és fővárosait is! Ez biztosan így van, hiszen ezt mindenkinek illik is tudni! Tényleg tudod? Ellenőrizd tudásod!

1. Észak-Macedónia neve gyakran szerepel a híradókban, vajon tudod-e, mi a fővárosa?

Podgorica   Szófia   Szkopje

2. Minek a fővárosa Szarajevó?

Bosznia-Hercegovina   Montenegró   Albánia

3. Málta fővárosa:

Vaduz   Málta   Valetta

4. Ciprus fővárosa

Nicosia   Andorra La Vella   Lárnaka

5. Belorusszia ugyanaz, mint Fehéroroszország, de mi a fővárosa?

Mazir   Pinksz   Minszk

6. És a miniállam, Luxemburg fővárosa mi lehet?

Luxembourg   Brüsszel   Amsterdam

7. Mi Norvégia fővárosa?

Reykjavik   Oslo   Stockholm

(Megjéjtés: Ismered-e Európa fővárosait? – 1. Szkopje, 2. Bosznia-Hercegovina, 3. Valetta, 4. Nicosia, 5. Minszk, 6. Luxembourg, 7. Oslo) **Válassz helyesen!** – Kína, a Tejutat, apóst, fénykép, bab)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Örültünk a sok helyes válasznak, melyet a 13. számunkban közzétett nyereménykérdésre küldtek be. A felvétel szép volt, azért is lett belőle nyereménykérdés, viszont a válasz valóban könnyű volt: kényeskedő pávát örökítették meg a palicsi állatkertben a J. J. Zmaj iskola 1. c osztályának tanulói. A helyes választ az a nyereménykönyvet ezúttal az **adai Török Szabolcsnak, a Cseh Károly iskola hetedikeseinek** postázzuk, szabályaink értelmében csak a jövő hónapban.

Lejárt a 14-15. lapszámunkban feltett nyereménykérdés megválaszolására adott határidő is. Az illusztráción kontinensünk, Európa látható. A helyes választ adók közül a szerencse a **magyarkanizsai Oláh Sámuelre, a J. J. Zmaj iskola nyolcadikosára** mosolygott.

A nyerteseknek gratulálunk.

E heti nyereménykérdésünk így hangzik: Melyik állat látható a képen? Arca felét megmutatjuk, ami alapján ki lehet találni a választ. Ha rájössz a megfejtésre, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándékkönyvet

nyerhetsz! Megfejtéseket legkésőbb **május 14-éig** várjuk. Levélcímkünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímet is!

KISÉRETTSÉGI

Próba után, „éles” előtt

A húsvéti ünnepek után írták meg a próbaérettségit a nyolcadikos diákok a szerbiai általános iskolákban. A záróvizsga próbája nagyon fontos a diákok számára, mert nemcsak a tudásukat mérhetik fel vele, hanem pontosan megismerkedhetnek a valódi vizsgaszituáció körülményeivel, szabályaival is. Szakemberek szerint a legtöbb diák idén is a geometriát találta legnehezebbnek, de a korábbi évekhez hasonlóan gond volt a szövegértelmezés terén is.

A kísérettségit június 17-én, 18-án és 19-én szervezik meg. Az elért eredmény a középiskolai iratkozáshoz fontos. Az általános iskolai eredmény 60 pontot ad, a záróteszteken pedig összesen 40 pontot lehet szerezni, ebből 13-13 pontot a matematikai és anyanyelvi vizsgákon, 14 pontot pedig a kombinált teszttel lehet begyűjteni.

Noémi verhetetlen!

A doroszlói **Hegybeli Noémi** az Alvég Teke Klub berkeiben kezdte pályafutását, majd hamarosan, nagyon fiatalon az apatini Női Teke Klub tagja lett. Csaknem kéthetente részt vesz megmérettetéseken. Áprilisban sem tétlenkedett, a Vajdasági Teke Kupa győztese lett, és az országos versenyen is figyelemreméltón vette az akadályokat. Olyannyira, hogy az országos bajnokságon megnyerte az egyéni szerbiai kupát.

Az ifjú sporttehetség – akire a faluja és egész Nyugat-Bácska büszkeséggel tekint – május 6-án Csehországba utazott, ahol az egyéni világcupagyőztes címért verseng.

Az Év emlése: a hiúz – rajzpályázat

Rendkívül kevés hiúz maradt Európában, Magyarországon pl. az Északi-középhegységben él, ám ez mindössze 15-20 példányt jelent. A hiúz ragaszkodik a zavartalan, sűrű és idős erdőkhez, onnan önszántából nem teszi ki a mancsát. A vadászatok, az intenzív erdőművelés megzavarhatja és elriaszthatja ezeket a rejtett életmódot élő, óvatos ragadozókat.

Ismerd meg a hiúzt, rajzolj és nyerj a Magyar Természettudományi Múzeum pályázatán!

Hogyan vehetsz részt?

1. Válassz a két megadott hiúz témából egyet!
2. Rajzold meg és színesítsd bármilyen technikával alkotásodat!
3. Kérj meg egy felnőttet, hogy segítsen rajzodat a kitöltőtt

ADATLAPPAL együtt eljuttatni hozzánk 2019. október 23-ig a következő postai címre:

Az Év Emlőse: a hiúz – rajzpályázat

Magyar Természettudományi Múzeum
1431 Budapest, Pf. 137.

Nyeremények: a Magyar Természettudományi Múzeum 2020-as kiállításaira szóló bérlet mellett a Tessloff & Babilon Kiadó izgalmas ismeretterjesztő könyvei, ésszekerő játékok, a Vadonlövő Program és a hazai nemzeti parkok ajándécsomagjai. A nyertesek rajzait a múzeumban rendezett kiállításon bemutatják. Részletek a következő honlapon: http://www.nhmus.hu/hu/hiuz_rajzpalyazat

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs